

EGYETÉRTÉS

49. évfolyam

Budapest, 1913 KEDD július 29.

178-ik szám

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona, Félévre 14 korona
Negyedévre 7 korona, Egy hónapra 2 korona 40 fillér
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasuti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő:
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs:
EÖTVÖS KÁROLY

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, VACZI-KÖRUT 19. SZÁM

Közeledő árnyak

Budapest, július 28.

Berekböszörményben a csendőrség ugynevezett „jó fogást” tett. Egy csendőrszervező meglátott egy kocsi, amely az országuton hajtatott. Hajrá! Meggyorsította lépteit ő is és a csendőrszervező, akit maga mellé vett s a kocsihoz érkezvén, harsányan „megállj!”-t kiáltott. Azután nem sokat leketóriázva letartóztatta azokat, akik a kocsiiban ültek.

A tisztelt közvélemény nyilván azt hiszi, hogy a buzgó csendőrszervezőnek sikerült ezzel a fogással ártalmatlanná tenni egy rablóbandát, vagy valamely veszedelm s kóbor cigánykaravánt. Valószínűleg azt hiszi a publikum, hogy ezzel a letartóztatással megmentette Berekböszörményt egy nagy veszedelemtől. Tévedés, tisztelt közvélemény! A letartóztatott ember Maczky Emil függetlenségi képviselő volt, több függetlenségi képviselővel együtt, aki azért utazott le a berettyóújfalui kerületbe, hogy lámogassa Balogh Tihamér függetlenségi jelöltet a közelgő választás alkalmával.

Igaz, hogy alighanem elpirult maga a derék és talán jóra való csendőrszervező, amikor e jog- és alkotmányellenes cselekményt elkövette. Mert amikor a letartóztatott képviselők tiltakoztak a hallatlan injuria ellen, magát mentetve, némi zavarban és alighanem röstelkedve értesítette a társaságot, hogy

telefonon felsőbb hatósági parancsot kapott, amelynek kénytelen volt engedni.

Valóban röstelkedett-e az őrszervező, vagy csak színlelte, az ebben a pillanatban irreleváns lehet, noha jellemző volna megállapítani, hogy restel-e végrehajtani valamely őrszervező oly parancsot, amelyet a „felsőbb hatóságoktól” kapott telefonon. Ez legfeljebb azt jelentené, hogy annak a derék csendőrszervezőnek szebb és tisztább morálja és több érzéke volt az alkotmányosság iránti, mint a Tisza-maffiának, mely nem egyesek vagyona ellen indított rablóhadjáratot, hanem valamennyiünk kincse: az alkotmány és a közszabadság ellen.

Azonban ennek a megállapítása mellett már nem időzünk sokat. Faktumokat regisztrálunk, amikor jelezzük itt is (mint bővebben lapunk más helyén), hogy a leghallatlanabb atrocitásokkal illették a függetlenségi politikusokat s kényszerítették őket azzal a fenyegetéssel, hogy karhatalommal kísértetik ki a községből valamennyit, ha azt szép szerével nyomban el nem hagyják.

Ez, véleményünk és nyilván az egész ország véleménye szerint eléggé világosan mutatja Tiszáék taktikáját, ha az eljárást ezzel a szolid elnevezéssel lehet illetni. S meg is lehet érteni ezt a taktikát, ha meggondoljuk, hogy mi történt azóta, amióta Tiszának ponderáló szava van a kormányzatban. Megengedett és meg nem engedett eszközökkel letörni

az ellenzéket és lehetetlenné tenni létezését. E lapidáris szavakban merül ki Tiszának egész politikája. S ha e cél elérésére nem sajnálta a törvényhozás házából fegyveres erővel, karhatalommal kihajtatni az ellenzéket, akkor természetesen látszik, hogy van szíve egy időközi választás előtt is karhatalmat igénybe venni. Egy választókerület sem szentebb előtte, mint a parlament tanácssterme. Másszóval: semmi sem szent előtte.

Tisza politikai morálja, mint ebből is látható, abban jegezesedik ki, hogy aki paktumot kötött a sátánnal, az ne féljék kösse azt meg. Eladván magát az infernális hatalomnak, teljesen és tökéletesen átengedte magát azoknak és összes cselekedeteit e szerint rendezi be. Végig megy az erőszak teljes skáláján s minthogy más eszköze nincs, ezt a végsőig igénybe veszi és programját, amelyben minden befoglaltatik, csak a jog- és alkotmánytisztelet nem, az utolsó pontig végrehajtja.

S itt teljesen hiú és haszontalan fölvetni a kérdést, hogy mi lett a vélemény-szabadságból Magyarországon? Mi lett a képviselői immunitással? Mi lett azzal a joggal, mely mindenkinek megadatott, akár országgyűlési képviselő valaki, akár nem az, hogy szabadon szólhat a választókhoz és felvilágosítja őket arról, amiről jónak látja, tartozzék akármilyen párthoz? Tisza és kormánya rég megad-

Az örökség

Írta: Sándor Kálmán

(Utánnyomás tilos)

A 40 fok Celsiusstól szejjel mállott aszfalt nehez forráságot öntött. Nyugtalan autóbilok suhantak végig a poros utakon s döcögős konfliktusok zörögtek bele a késő éjszakába. A nyitott kávéházakból ernyedten lopózkodott ki a cigánymuzsika, mint a nyomoruságtól megtorpant és neurasthénias lelkek hervadt vágyakozása Tátrafüred vagy Ostende felé, hová most vendégségbe jár az uri élet, ahol maguktól szövődnek ilyenkor a könnyelmű és mohó házasságok s ahol már a korai napsütésben színes tolelték cifrálnaknak a strandon.

A félrebillent göncölszekér kancsalul és álmosan nézett le a sötétlő, kormos házakra, a szomorú melódiák foszlányait korhely társaságok kurjongatása verte el.

A nyár kellős derekán volt az idő, amikor majd csupán férfiember barangol az utcán s csak elvétve suhan meg valamelyik jámbor polgár oldalán egy finom foulard vagy liberty szoknya.

S ebben a fáradt, zsibbasztó éjszakában egy kopottas öltözötű fiatalember botorkált a falak mellett az Andrássy-ut irányába.

Péter, a lesóványodott macska, cipelle az ő lomha testét, az asszonyért sóvárgó lelkének vak indulatát és nagy érzéseit a könnyebbülés vígságos tanyája felé.

Örökös lemondásra kényszerített kívánságai felujult erővel dörömböltek az eszén. A várakozásokba sűrűsödött emberi követelések

glattomosan nekirentottak és sehogysem akarták többé megvárni a mindig csak ígérő holnapot. Látomásos álmait mindig a holnap esalta meg és mindig a holnap fojtotta bele a nekilendülő reménysegeket.

— Ma akarok örülni az életnek, ma akarok gyönyörűségekre harapni — fordult ki hirtelen a száján s lázas víziók ültek meg a szemében. Rejtelmek és elhatározások nógaták az akaratját. Minden lépésnél görcsösen szorongatta meggyafotját, mintha titkos szeretőjének puha ujjait tartaná a kezében. Velenze jutott az eszébe és a sok tarka olasz város, ahol így nyaranta a nászutasok megfordulnak. Kesernyész érzelmességek borongtak benne, az arca sötétre komolyodott.

Szomorú világossággal emlékezett vissza azután gyerekkorára, amely mint durvaszóvű komédia élt a lelkében.

Az apja temetésére még hivatalból jöttek el a cizlinderes előkelőségek, az anyját már úgy vitték ki két év múltán a szent Mihály-lován a csendes, elhagyott falusi temetőbe. Hosszu időn keresztül a rokonok fizették érte a tápintézet díját, amíg a középiskoláit elvégezte. Azonutól már senki sem törődött vele. Ugy nőtt fel, mint az utszéli galagonya, a melyre még a madár se rak fészket. Három éve már, hogy számgyakornok, keserves nyolczvan korona fizetéssel, amelynek a fele még dobányra is kevés egy hónapban. Mindezeket és hasonló dolgokat hanytorgatott magában Péter. Képzetelemben koperta-hegyek emelkedtek, széles, zöldes borítékok suhantak, ahogy ő rójja rá a kaligrafikus czimeket, a méltóságosakat és a nagyságosakat, a Weltstein bank-cég részére.

Jövedelmet jelentettek ezek a borítékok az ő számára, amelyek most otthon buslakodtak, amelyek elől olyan lopva és hűtlenül megszökött.

Péter megállt valami fényes kávéház előtt, amelynek nyitott ajtaján fájdalmas, fáradt gordonka-futamok osontak az éjszakába.

A fejében még nyugtalankodtak a gondolatok, de az új érzések már erőre kaptak benne és ismeretlen boldogságra biztatták. A bejáratnál megszegte magát, tűnődött és nehéz számadásokba bocsátkozott. A czimbalom virágosan diszitette a halkszavu muzsikát. Finom zsongás bugott a boltozatos tereméből.

Poharak csörrentek. Izgatott szavak törtek előre a belsőbb szentélyekből, eddig soha nem látott cifra világokból.

Neki fohászkozott és beljebb került a különös czéczóra.

Péterben piros lángra lobbant pénztelenségtől lekötözött fehérsége s álmétkodva akadt meg szemé a chrysanthemés és bágyadt selymekbe öltözött lányokon.

Színes függönyök lebbentek meg előtte, amiken túl újra csak ismeretlen dolgok rejtőzhettek. Gyöngyöző pezsgők, topáz és smaragd színű italok csillogtak a férfiak előtt, akik vakítóan fehér plastront és finom féllakkcipőt viseltek. Bátoratlanul és elfogódva rendelte meg a koantrót, amit éppen legelőször ajánlott a modoros pinczér.

A hegedűnek csendesesen kesergő lágyága olykor csaknem elveszett a mómoros éjszakai hangulatban.

Az egyik leány már félig leitta magát, gyügyögve hajította fejét a nekibusult seladon

lák erre a választ. Csak egy akarat uralkodik Magyarországon és ez az ő és pártjának akarata; csak egy jog, amelyet az egész állami apparátus véd: az erőszak joga, a karhatalomé, más szóval, az ököljog.

De fogalmat alkothatunk magunknak e gyászos faktumból más valamiről is: ha így választanak Magyarországon akkor is, amikor időközi választásról van szó, akkor elképzelhetjük, hogy milyen eszközökkel fog dolgozni a Tiszaféle erőszak, ha az általános választások ideje következik el. Most elegendő egy csendőrszervező és egy csendőrszervező, hogy biztosítson egy időközi választást a munkapárt számára. Majd az általános választások idején Tiszának rendelkezésére fog állni az egész ország csendőrsége, rendőrsége és ha kell az egész hadsereg is.

Ezek azok az árnyak, amelyek közelednek felénk. Minél közelebb vagyunk az általános választásokhoz, annál jobban közelednek az árnyak is, amelyek egész alkotmányunkra és szabadságunkra borulnak. Tehát szervezkedni kell s a százezernyi szuronynyal szembe ugyanannyi tántoríthatatlan meggyőződésű függetlenségi polgárt kell állítani, akkor azután az erőszak, a pénz nem diadalmaskodhatik.

Budapest, július 28.

A miniszterelnök Geszten. Mint jelentik, gróf Tisza István miniszterelnök vasárnap este családjával Gesztre utazott, ahonnan hetenkint egy-két napra Budapestre jön hivatalos ügyek elintézésére véget.

Az igazságügyminiszter utja. Nagyváradról jelentik: Balogh Jenő igazságügyminiszter szombaton Nagyváradra érkezett. A miniszter az új polgári perrendtartás életbeléptetésének alkalmából most sorra beutazza a nagyobb városokat, törvényszéki székhelyeket, hogy a helyszínen tájékozódjék a bíróságok működéséről. Egyidejűleg a patronázs-intézményeket is tanulmányozza. A miniszter ma délig időzött Nagyváradon, ahol Ipolyi-Keller Gyulának, a földmivélségi minisztérium nagyvárad

vállára s a boldog menyasszonyság hamis illúziójával táplálta az érzéseket, amelyeket a triple sec, a Törley „Talisman” hívott benne életre. Bolondos formájú, nagy tollas kalapja mindkettőjüket eltakarta, erőltet ölekezésük már titkos nászutra készült.

Péterben kiszilajodtak a gondolatok. Az egyik függöny mögött kötekedve hanczuroztak. Valaki inselkedve és kacagva menekült, hullámos, szőke kontya a vállára bomlott.

A kíváncsi szemek arra tekintettek és csillogóan mosolyogtak. A függöny előtt egy frakkos fiatalember törülgette a monokliját. Melléve zsebéből fölényesen fényeskedett elő cigarettá tárczája, tekintete a megszökött leányt kereste a láthatáron.

A szeme beleakadt Péterbe. Megránczolta a homlokát és az asztal felé küldte a hetyke invitálást:

— Szervusz, öcsém, nem jönnél a társaságomba?

Az emlékezet kigyuladt Péterben, a régi iskolatársak összeálkoztak, közvetlen örömmel összecöltek.

— Örökölttem, Péter, vagy jó negyven ezer koronát, valami érdemes napot kívántam, tudja az ördög miért, éppen ma. Gyere hozzuk vissza Juliette-t.

A bomlasztóan csinos szőkevény csakhamar visszakerült a diszkrétan tapétás falak közé, egyik barátjánál. Most már négyesben folytatták, amit az előbb abbahagytak.

Pétert nyugtalanították a bizonytalanságok, mert hiszen ő semmit sem örökölt. Ugyiszólván odaszakadt az idegen asztal mellé, a melyen már lialom róza ékeskedett. A fiatal-ság diadalmaskodott aggodásain, egyszerre nekibátorodott és hevesen ostromolta a mellé-

kirendeltsége főnökének volt a vendége. Meglátogatta a nagyszalonai ipari kiállítást, majd visszalátogatott a gyulai törvényszék és járásbíróház épületeit, valamint a fogházat. A miniszter ezután az igazságügyi kormány által támogatott és épülőfélben lévő szeretetházat kereste föl s az első délutáni vonattal Budapestre utazott.

Benedek Sándor kertületében. Benedek Sándor vallás- és közoktatásügyi államtitkár Gömör vármegyében járt a napokban. Szombaton a rimaszombati tanintézeteket, a vármegyei muzeumot, a nyomorék gyermekek otthonát és a többi kulturális intézményeket tekintette meg. Ottléte alatt Farkas Zoltán országgyűlési képviselő tamásfalvi kastélyában volt szállva. Vasárnap az államtitkár választókerületébe utazott, Csetnekre. Társaságában voltak Kubinyi Géza főispán, Lukács Géza alispán, Farkas Zoltán képviselő, dr. Mihalik Dezső, dr. Nagy Elemér, ifjabb Kubinyi Géza, dr. Maurer Oszkár főszolgabírók. Délben az államtitkár tiszteletére a csetneki polgárság banket rendezett, amelyen a környék előkelő hölgyei is részt vettek. Az államtitkár Kirinyi Béla földbirtokos köszöntötte fel. Benedek államtitkár meghatottan mondott köszönetet a szíves fogadtatásért és a kultúra összeforrasztó erejét hangsúlyozta. A banket után az ifjúság táncra perdült. Az államtitkár meglekintette a csetneki Árpád-kori templomot is, amelyben az utolsó oszváni Bákos nyugszik és egy Schleswig-Holsteini hercegnek is ott van a nyugóhelye. A templomban igen értékes falfestmények vannak, amelyeknek feltárása és megőrzése iránt a Műemlékek Országos Bizottsága már megtette a kezdeményező lépéseket. Az államtitkár intézkedett, hogy a szükséges munkálatok mielőbb befejeztessenek. Benedek ma visszaérkezett Budapestre.

A kolozsvári ellenzék és a főispán-installáció. Kolozsvárról jelentik: Vasárnap délelőtt tíz órakor Tanács József elnöke alatt tartott értekezleten folytatták a kolozsvári függetlenségi és 48-as párti törvényhatósági tagok megbeszélésüket gróf Bethlen Ödön főispán installációjára vonatkozólag. Egyhangulag úgy határoztak, hogy miután rendes közgyűlésen történik a beiktatás azon résztvesznek, a banketről azonban távol maradnak. Az új főispánhoz Tanács József fog a párt részéről beszélni, a lelépő gróf Esterházy Kálmánhoz pedig idős Török István. A párt politikai vitát nem fog provokálni s úgy a főispán, mint a munkapárt megígérte, hogy egyetlen politikai kijelentés sem fog elhangzani. Viszont a párt úgy határozott, hogy amennyiben ez mégis megtörténne, a provokálásra méltó választ ad s azért az odiumot eleve is a munkapártra hárítja.

került szőkeket. A karjai hízkelve lesiklottak a leány derekára, bomlott kívánságok kialakultak benne, megvesztegető mámoros szavak szaladtak az ajkára. Az elázott férfiembernek szónokos, lány behizelgése nem esett hiába.

Péter nagyon felönthetett már a garatra, amikor kiadta egyetlen pénzét s a nagy események előrevetített árnyékait. A szegény ember bűnhődése csakhamar kegyellenül lesújtott Péter fejére. Agyában összemosódtak az éjjeli történetek, a nehéz italok kötekedve táncra szállították.

Péter nem félt a bőrén, félre tolt a czifra selyem ajtót, a cigányok elé ugrott, ráütött a zsebére, francia keringőket parancsolt, a „Fascinacion”-t. Előfűtyölte a melódját, dirigálta a taktusokat, minden gyönyörűség hajóján evezett, az élet örömeiből kivert ember.

Péterben fölébredtek a gavalléros tempók, előkotorásztá csipkésen szakadozott tárczáját. Megsárgult zálogcédulák ütögették ki a fejüket. A cigányok szeme összevillant, arcukra kiszaladt a lenéző gnyolódás.

Pétert villámsapások érték. A szemöldöke összerándult, a melle fuldokolva felhőrgött, megsemmisülten összeroppant, ahogy előbujtak a szavak a torkán:

— Ellopták az örökségemet. — A kezeivel hadonászott, sápadt arcára legurultak a gyorsan induló könyvek. Sokan szánalmas mosollyal arra fordultak, mások rendőrséget kiabáltak. A botrány vihára volt keletkezésében s Pétert hamarosan beletuszkolták egy üres kosiba. A tarifát a monoklis fiu fizette, aki a hajnali szürkületben a másik ajtón Juliettel észrevétlenül távozott.

A horvát helyzet. Gróf Pejacsevich Tivadar, az ujonnan kinevezett horvát-szlavon-dalmát miniszter tegnap foglalta el hivatalát és átvette a miniszterium ügyének vezetését. A tisztikar nevében báró Cuvaj Adolf miniszteri titkár üdvözölte az új minisztert és ő mutatta be neki a miniszterium tisztikarát.

Zágrábban báró Skerlec Iván királyi biztos ma délelőtt 11 órakor nyitotta meg az elnöki székéből az unionista politikusok értekezletét, melyen megjelentek: gróf Pejacsevich Tivadar horvát miniszter, aki már tegnap ideérkezett, továbbá dr. Tomasić Miklós és báró Rauch Pál volt horvát bányász, dr. Spevecz Ferencz, Spinderman Balázs püspök, Radicevics kanonok, Milankovics nyugalmazott főispán, dr. Szekulics és dr. Pinterovics. Czrnkovic volt osztályfőnök táviratban mentette ki elmaradását. A horvát-szerb koalíció tagjai nem jelentek meg, hanem nyilatkozatot küldtek, amelyben kijelentik, hogy nem vesznek részt olyan értekezleten, amelyen az unionista párt tagjai jelen vannak.

A horvát-szerb koalíció a parasztpárttal, a szocialista-párttal és a jogpárt zömével ellenzéki blokkot alakított. A koalíció nem hajlandó együtt működni Tomasićékkal s helyteleníti azt is, hogy a királyi biztosság még mindig fennáll, de azért Skerlecczel nem helyezkedik teljesen elutasító ridegséggel szembe, mert az alkotmányosság visszaállítására királyi utasítást kapott. Jellemző Tomasićék haszonleső taktikájára, hogy olyan kiváló unionisták, mint gróf Erdődy, Hidegháty, Kelecsényi, Sumanovic és Rakodczay, még csak meghívást sem kaptak a báni palotába. Horvát ellenzéki körökben meghiusultnak tekintik Skerlec miniszterét.

Bizalomszállítás. Székeshelyvőrről jelentik: Fejér vármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt gróf Széchenyi Viktor főispán elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen gróf Esterházy László, a fejérmegyei munkapárt elnöke, beterjesztette bizalmi indítványát gróf Tisza István és a kormány iránt. Az indítvány a többi közt kiemeli, hogy gróf Tisza Istvánnak egyedül volt bátorsága ahhoz, hogy haláltmevető önzetlenséggel a parlamenti anarchia letörésére és a modern alkotmányosság alapját alkotó többségi elvnek érvényesítésére vállalkozzék. Az indítvány mellett gróf Esterházy László és Szluha Dénes, ellene pedig gróf Károlyi József és báró Mandorff Géza szólaltak fel. A közgyűlés az indítványt 135 szavazattal 50 ellenében elfogadta. Szechenyinek Schweiger Ferencz bizottsági taggal összeszólalkozása volt, amiért is provokálta. De az ügyet békésen intézték el.

Szombathelyről jelentik: A vasvármegyei nemzeti munkapárt tegnap délelőtt értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy rendkívüli közgyűlés összehívását kéri s azon a Tisza-kormány iránt bizalmi indítványt nyújtanak be.

A józsefvárosi ellenzék. Az egyesült függetlenségi és 48-as párt szervezkedésre való felhívása — miként országszerte — a budapesti VIII. kerületben (Józsefváros) is őszinte örömet és lelkesedést keltett. A VIII. kerület ellenzéki polgársága tömegesen siet a szervezési munkában való részvételre. A jelentkezés oly nagy számmal történik, hogy a szervező-bizottság érintkezésbe lépett az ellenzéki képviselőkkel a VIII. ker. függetlenségi és 48-as pártkör megalakítása céljából. A formális megalakulás szeptember hónap fog megtörténni. A szervező-bizottság a megalakulásra meg fogja hívni Károlyi Mihály, Justh Gyula, Apponyi Albert és a többi ellenzéki vezéreket. Jelentkezni lehet a szervező-bizottságnál. Levélel: Szervező-bizottság VIII. Szigetváry-utca 15. vagy telefon: 178—72.

Nyugalmozott tanítók gyűlése. A nyugalmazott tanárok és tanítók egyesületet alakítottak, hogy érdekeiket megóvják. Vasárnap délelőtt tartotta meg az új egyesület választmánya ülését a magyar tanítók otthonában, amelyen dr. Kerékquártó Elek nyugalmazott polgári iskolai igazgató elnökölt. Megnyitóbeszédében bejelentette, hogy a minisztérium az alapszabályokat jóváhagyta és így az egyesület most már akadálytalanul dolgozhat kitűzött céljai érdekében. Az egyesület egyik célja, hogy közlemények terjesztése által és gyűjtéssel segélyalapot teremtsenek. Azután bejelentette, hogy a nyugdíjasok elhalálása után való temetési járulékok engedélyezése céljából emlékirattal fordultak a miniszterhez. A féláru vasuti jegy kedvezményét is kérik a kereskedelmi minisztertől. A tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Schlesinger Armin és Sasvári Béla terjesztették elő indítványaikat az egyesület nagyobb propagandája érdekében. A választmányi ülés az indítványokat egyhangulag elfogadta.

Küzdelmes választások

— Gróf Károlyi Mihály beszéde —

Rémuralom Biharban

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 28.

Nyirbátoron és Berttyóújfalun teljes mértékben áll a harc. Az előbbi kerületben vasárnap impozáns népgyűlés volt, amelyen gróf Károlyi Mihály és gróf Apponyi Albert, a függetlenségi párt vezetői is megjelentek. A két kiváló politikai mélységes igazságtól és lángoló hazafiságtól áthatott beszédeikkel elragadták a tömeget. Apponyi frappáns fordulattal vágta vissza a renegát Balthazár püspöknek a klerikalizmus vádját, míg Károlyi pompás hasonlatot vont a református és a katolikus egyházról, a mostani hercegprímás, hatalmi érdekből történő s a keresztény erkölcstől egészen távol álló pálfordulásai között. Károlyi ezenkívül találóan jellemezte a külpolitikai helyzetet, amelybe oly szerencsétlenül játszik bele a diplomáciánk és rossz nemzetiségi politikánk is. Végül Khuennek egy régebbi intervjúját bonczolta szét tökéletes ügyességgel. A közönség szünni nem akaró, meleg ovációban részesítette a fáradságot nem ismerő ellenzéki vezért.

Szabolcsból Károlyi átrándult Biharországba, a Tiszák ősi fészkebe, hogy saját szemével meggyőződjék a berettyóújfalusi kozákuralomról. Hát volt is mit tapasztalnia. Meg kellett tudnia, hogy egy függetlenségi képviselőtársát a csendőrök felsőbb parancsra letartóztatták s kényszerűen eltávolították, a választási elnök minden jog ellenére betiltotta az összes választási gyűléseket, a szolgabírák pedig karhatalommal akadályozzák meg a függetlenségi közlekedését, úgy, hogy Károlyi sem mozdulhatott ki a vendéglátó gazdája házából. Károlyi erélyes hangú táviratot küldött a belügyminiszternek s követeli e hallatlan állapotok sürgős megváltoztatását, amely állapotok között sem a személyes szabadság, sem a személyi biztonság, sem a politikai és polgári jogok respektálására nem találunk, még pedig éppen a hatóságok részéről. Ilyen auspiciumok mellett képzelhető, mik fognak történni a keddi választáson a geszti Napoleon szűkebb hazájában.

Tudósításaink itt következnek:

Károlyi és Apponyi Nyirbátoron

A Hrabovszky Guidó halálával megüresedett nyirbátori kerületben az egyesült függetlenségi és 48-as párt hivatalos jelöltje Laehne Hugó már több napja a kerületben tartózkodik és az egyes községeket látogatja. Mezőssy Béla országgyűlési képviselő kíséretében. A székhelyen, Nyirbátorban vasárnap mondotta el programbeszédét. Ez alkalomról megjelentek Apponyi Albert gróf és Károlyi Mihály gróf is, valamint Mezőssy Béla, Benedek János, és Veszprémy István országgyűlési képviselők, továbbá Vay Gábor gróf főrendiházi tag és Buza Barna volt képviselő, velük együtt pedig a debreczeni függetlenségi párt nagy küldöttsége is. A vezéreket és a jelöltet mindenütt nagy szeretettel fogadták. Nyirbátoron, a kerület határán Klár István üdvözölte a jelöltet. A nyirbátori állomáson nagy közönség jelenlétében Pécshy Béla függetlenségi pártelnök üdvözölő beszéde után 200 tagú lovasbandériumtól kísérve mintegy 15 négyes fogaton ezernyi tömeg lelkes tüntetése között a községvárosa elötti terepre vonultak, ahol a népgyűlést mindjárt meg is kezdték. A pártelnök megnyitó-beszéde után Laehne Hugó mondotta el programbeszédét.

Apponyi a klerikalizmusról

Nagy ünneplés közben Apponyi Albert gróf lépett ezután a szónoki emelvényre. Konstatálta a multkori választás óta bekövetkezett változást. Ak-

kor a kerületből egy államtitkár ugrott meg, most pedig az egész munkapárt, amely nem meri kibontani a saját lobogóját, hanem meg akarja kerülni a várat álnoksággal. Balthazár kettővel indokolja, hogy kilépett a függetlenségi pártból és hogy pártönkivüli programmal lépett fel. Az egyik az, hogy megundorodott a függetlenségi párt hazudozásaitól. Ezzel szemben konstatálja, hogy a püspök ur július 16-ig alelnöke volt a hajdumegyei függetlenségi pártnak s hogy legfeljebb a 16-ika és 17-ike közötti éjjelen undorodott meg. Ők nem ámitották a népet és nem állították, hogy van erejük a függetlenségi programot a maga egészében egyszerre megvalósítani. A másik indoka Balthazárnak, hogy nem akar olyan klerikalissal egy hajóban evezni, mint a szőlő.

— Klerikalizmussal vádol — folytatta Apponyi. — Ezt a szót sokszor hallottuk. A klerikalizmus abban áll, ha valaki a vallás szent ügyével egyéni vagy politikai célokra visszaél; a klerikalizmus abból áll, ha valaki a hazának egyéb bajával, veszélyeivel, érdekeivel nem törődve, ezeknek rovására, vagy ennek előtte az ő egyházának vélt érdekeit akarja előmozdítani. (Felkiáltások: Ráismerünk Balthazárra!) Most vizsgáljuk, hogy melvünk a klerikalissal. Vessünk egy futó pillantást az ország helyzetére. Mikor utoljára önközhöz szólottam, a Déry-per folyamatban volt. Már megszólaltak a tanúk, már meg volt a világosság, hogy mi történt; hogy bankoknak millióit, amelyeket az állammal kötött üzletekért adtak, ami tehát épp úgy az államé, mint aminő enyém az a pénz, amelyet a lovamért adnak, nem az ország pénztárába, hanem a párt kasszájába tettek be. És ezért a bíróság azt a férfit, aki emiatt panamistának nevezte Lukács Lászlót, felmentette. Ezzel a felmentő ítélettel rásütötte a bélyeget arra a pénzügyminiszterre, aki ezt cselekedte, de rásütötte a bélyeget annak a pártnak a keletkezésére is, amely ilyen idegen, jogtalan pénzek segítségével nyerte el a többséget. Hogy ez megtörténhetett, nagyon szomorú; de ami ezután történt, még sokkal szomorúbb, mert hogy egy miniszter eltévedjen, hogy egy ember hatalmával visszaéljen, hogy egy ember a beléje helyezett bizalommal visszaéljen, ez előfordult a világnak minden országában akárhányszor; ez magában véve erre a nemzetre nem hozott volna még szegvényt, de mi történt ezután? Mikor a dolog meg volt állapítva, bírói ítélettel meg volt pecsételve, mikor a munkapárt és annak vezetői megtudták, hogy mi az ő eredetük, mi az ő hatalmuk eszköze, akkor egy pillanatnyi megdöbbenés után tultették magukat ezen a rettenetes felfedezésen. Tisza István adta ki a jelszót, hogy azért csak össze kell tartani; Tisza István mondotta ki, hogy Lukács Lászlót nemzeti mártírként kell ünnepelni és elfojtott minden megdöbbenést, minden magabaszállást és a hatalomnak azt a túltengését, melyet jogosan szerzett többség sem engedhetne meg magának, megengedi magának az a többség, amelynek bünső eredetéről lehullott a lepel. Hogy ez így történt, hogy ami egy embernek a megbottlása volt, nemzeti szegvényé vált, ez ami sokkalta szomorúbb tény, amit Tisza István tett, sokkalta rosszabb, mint amit Lukács László tett.

— Amikor — ugymond — szemben áll a feneketlen politikai erkölcstelenséggel és politikai nihilizmussal, Balthazárnak mindezekkel szemben nincs szava, hanem csak az 1848. évi XX. törvény-cikk végrehajtását követeli. Ki tehát akkor kettejük közül a klerikaliss? Egvébként konstatálja, hogy a fenti törvényezikk komoly végrehajtására — mint miniszter — ő tette meg az első komoly lépést és nem rajtuk mult, hogy az meg nem valósult a maga egészében. Ajánlja Laehne Hugó megválasztását. (Percekig tartó taps és éljenzés.)

Károlyi Mihály beszéde

Zugó, lelkes ovációk között mondotta el gróf Károlyi Mihály, az egyesült függetlenségi párt ügyvezető elnöke a következő nagyfontosságú beszédet:

(Hrabovszky emléke.)

Mikor letettük Hrabovszky sirjára a hódoló babérkoszorút, még nem tettünk eleget az ő emlékének, mert az elbukott zászlót nem egyedül imáinkkal lehet és kell megtisztelni, hanem emléket igazán csak úgy tiszteljük meg kellőképpen, ha a kezéből kiesett zászlót felkapjuk és ismét a csatába visszük ugyanazzal a csatakiállással, ugyanazzal a bizalommal és ugyanazzal a meggyőződéssel, melylyel ő azt vitte és hordozta diadalmasan az életben. A mi táborunkban az elbukott zászlós lobogóját Laehne Hugó tisztelt barátom viszi a küzdelembe, melyre a 48-as elvekhez való ragaszkodás, a demokratikus haladás és panamák ellen való küzdelem van felírva.

Ellenfeleink táborában a zászlós ugyan nem bukott el, hanem igenis a küzdelem közepette zászlót cserélt. A demokratikus zászlót, mely a 48-as elveket tartalmazza, felcserélte a

67-es pártönkivüli zászlóval, habár nyíltan még nem meri ezt tenni. A demokrata bajnokból püspökké avanszírozott esperes urnak a pártönkivüliség képezi most az aranyhidat arra, hogy az elv tagadását leplezze. A szekularizáció és a radikális demokratikus gyors haladás helyett most majd az arany középutról fog predikálni és hogy meggyőzze önöket ezen arany középutnak helyes voltáról, valószínűleg csengő aranyérveket fog használni, melyeket a munkapárti kasszából vagy az állam kasszájából — hisz e között már nincs különbség — fognak neki rendelkezésére bocsátani.

Valóban különös véletlen az, hogy pont akkor, midőn bebizonyosodott, hogy a munkapárt ilyen erkölcstelen alapokon épült fel, hogy milyen frausnak köszönheti egész létét, — a katolikus és a kálvinista vallás hivatott őrei, a keresztény morálnak mintegy letéteményesei, akik addig, míg ezen család nem volt bebizonyítva és ők még szerényebb egyházi állást töltöttek be, fennen hirdették az egyik a szociális, a másik a demokratikus morálnak a keresztény morállal való szoros összefüggését, — éppen most tartják szükségesnek a munkapárt szekerét pásztorbotjuk segítségével a sárból kiemelni, ahelyett, hogy Krisztus példáját követve, pásztorbotjukat arra használják föl, hogy azzal szétkergezzék az állam templomából azokat, akik a közmorál ellen a legégbekialtóbb visszaéléseket követték el!

(A külpolitikai helyzet.)

De hagyjuk egvelőre ezeket az egyházfőket keresztény moráljukkal együtt és vizsgáljuk meg, hogy mi történik, mialatt közállapotaink politikailag elzüllenek, körülöttünk a szomszéd országokban és nézzük csak, hogy hová vezet a mi külpolitikánk? A munkapárti sajtó a Pozsonyban elmondott beszédemmel kapcsolatosan kitüntetett azzal, hogy két héten át mindenféle támadást intézett ellenem. Beszédemet kommentálva, abba belemagyarázott olyan dolgokat, amelyeket nem mondtam, elferdített. Ezen támadó cikksorozatnak a tendenciája az, hogy kimutathassa, hogy én oly mérvben vagyok barátja a szlávoknak, ami már a magyar érdekeknek is rovására megy, — másrészt az, hogy én a létező harmasszövetségnek feltétlen ellensége vagyok. Előrebocsátom, hogy mindazt, amit Pozsonyban elmondtam, szóról-szóra ma is főtartom, már csak azért is, mert az események nekem mindenben igazat adtak. Nincs módomban most ezen külpolitikánknak minden részletét feltárni; ez olyan szövevényes és annyi ravaszággal lesz csinálva minden oldalról, hogy ebben az utvesztőben legfeljebb csak azok tudnak kiigazodni, akik azt előkészítik. Mi, akik kívül állunk, csak nagy vonalakban mondhatunk kitékát és csak az eredmények után ítélhetünk. De, minthogy mindig az eredmény a földolag az életben, ezért, ha a részleteket nem is ismerjük, kritikánk helyes és találó lehet. Az eredmény pedig az egész vonalon a lehető legrosszabb. De ez nem is lehet másképpen ott, ahol annyira negligálva lesz a belügyek konzolidálása, ahol olyan kevés súlyt fektetnek arra, hogy a polgároknak gazdasági érdekei kielégítést nyerjenek, ahol semmi tekintettel sincsenek a különféle fajok és osztályok közvéleményére, hanem ugyanakkor, amikor a legnagyobb vér- és pénzáldozatokat kéri tőlünk, ezen kalandos külpolitikának támogatására, ugyanakkor alkotmányunk, személyes szabadságunk ellen intézik a legbrutálisabb támadásokat és a katonaságnak egy részét arra használják fel, hogy a képviselőket kidobják az ülésteremből és összekaszabolják a parlamentben.

Igy bannak a magyarokkal és a horvátokkal szintén a legbrutálisabban, felfüggesztették alkotmányukat, minden alkalmat felhasználnak arra, hogy a szlávok és magyarok közti viszonyt lehetőleg elmergesítsék.

Hát, igenis, ezt egy rossz és elhibázott vétke politikának tartom, melylyel kifelé eredményeket sohasem fogunk elérni. Ugy Ausztriában, mint Magyarországon vannak nagy szlávok, akikkel a békés megértést és megegyezést keresni kell, ha azt akarjuk, hogy ők megelégedett honpolgárai legyenek az országnak, mert ellenkező esetben az elégedettség, az elkeseredettség fogja őket éppen a panszlavizmus felé kergetni.

Ebből áll az én sokat emlegetett szlavo-

phill-politikám, abból, hogy úgy bent, mint kint szeretném, hogy a monarchia ügyes politikával érvényesítse befolyását, békéltető és pacifikáló módon.

(Válasz gróf Khuennek.)

Az utóbbi napokban gróf Khuen Károly egy hosszabb interjúban fejtegetve a politikát, arra a konklúzióra jön, hogy a monarchia soha olyan kedvező helyzetben nem volt, mint ma, mert elég a mornachiának páholyból nézni a balkáni eseményeket, melyek őt hidegen hagyhatják és melynek az a kedvező következménye volt, hogy most már az oroszokhoz közeledhünk, mert a pánszláv-mozgalomtól többé tartani nem kell. De nézzük csak, hogy van-e okunk tényleg ilyen optimizmussal nézni a helyzetet? Összes barátainkat, összes befolyásunkat elvesztettük a Balkánon. A török után a bolgárt, akivel kerestük a barátságot, saját szövetségese, Románia teszi tönkre. Nincs ma gyűlöltebb név az egész Balkánon, mint a monarchiáé. S ami legszomorubb, ezen eredményt saját gazdasági viszonyaink csaknem esődbe jutásával és horribilis készpénzáldozatokkal értük el. Gróf Khuen azonban a legnagyobb naivitással azzal vigasztal bennünket, hogy a legnagyobb butaság sem képes ezt a monarchiát megdönteni, mert a monarchia egy szükségeség, amely negatív alapokon nyugszik. Törökországról is körülbelül ugyanezt mondták, sokáig azt hitték, hogy a beteg ember sohasem fog meghalni, azonban a sok ápolásnak mégis az volt az eredménye, hogy agyonápolták. Ötötbaságokon épített diplomácia, melyet gróf Khuen említ, talán még sem alkalmas arra, hogy egy monarchiát nagygyá és hatalmassá tegyen, annak életét biztosítsa. Félek, hogy egy kissé sokáig igénybe veszem türelmüket ezzel a száraz politikai fejtegetésekkel, de higgyék meg, Magyarország jövő sorsa nagyrészt úgy fog alakulni, ahogyan a külpolitikáját vezetik. Belső nyomorult állapotaink közepette sem szabad megfeledkezni arról a fontos szerepről, amelyet hivatal van játszani monarchiánk a Balkánon. Épp ezt a szerepet kompromittálja most az elhízott külpolitika, ezért kell résen lenni, ezért kell tiltakozni olyan külpolitika ellen, amely a Balkánból mesterséges ellenségeket támaszt Magyarországra számára.

Laehne tisztelt barátomban egy olyan képviselőt fognak találni, aki ezen nehéz körülmények között is a helyzet magaslatán áll és aki, midőn alkotmányunk helyreállításáért küzd, nem fogja figyelmen kívül hagyni és képes lesz a külpolitikai kérdésekben is szolgálni a pártot és az országot. Ezért őt melegen ajánlom s kérem, hogy velem együtt kiáltsák: Éljen Laehne Hugó!

A többi szónok

Károlyi Mihály gróf beszéde nagy hatást tett a gyűlés közönségére és hosszasan zugott utána az éljen és a tapsvihar.

Vau Gábor gróf főrendiházi tag hangoztatja, hogy a felekezeti háborút és gyűlölséget akariák megint belevinni a politikába. Ezt csak azért tesszük, hogy üszköt vessenek a magyar nép közé, hogy annál szabadabban hajthassák szolgaságba ezt az országot.

Benedek János orsz. képviselő hangoztatja, hogy őt érinti legszomorubbán Balthazár ellenjelöltnek az elveihez való hűtlensége és főleg az, hogy nem mer nyíltan állást foglalni. De ezt nem is teheti, mert olyan ember függetlenségi politikát tényleg nem követhet, aki Jeszenszkytól kér választási költségeket.

Buza Barna ötletes beszédben a mai helyzet tarthatatlanságára mutatott rá.

Péchy Béla elnök bezárta az ülést.

Apponyi Albert gróf az esti vonattal visszautazott Budapestre. Károlyi Mihály gróf és a többi képviselő az estét is Nyirbátorban töltötte.

Nyirbátorból telfonálják: Szabolcs megye központi választmánya ma tartott ülésében augusztus 6-ára tűzte ki a nyirbátori választást. Választási elnök ismét Meqneru Géza ny. kuriai bíró lesz.

Kavarodás Balthazár körül

Nyirbátorról jelentik: Balogh Ferencz, a nyirbátori nemzeti munkapárt elnöke levelet intézett dr. Deme Sándor ügyvédhez, a függetlenségi párt vezetőjéhez, amelyben arról értesítette, hogy Balthazár

Dezső református püspököt nem a nemzeti munkapárt hívta meg a kerületbe s a középpontból sem jelölték hivatalosan Balthazárt. A nyirbátori nemzeti munkapárt azt kívánja, hogy Balthazár nyíltan valljon színt a nemzeti munkapárt mellett, ha azt akarja, hogy támogassák.

Szabó Lajos nyirbátori református lelkész, a függetlenségi párt volt alelnöke, aki Balthazár jelöltsége után a függetlenségi pártban viselt tiszttségéről lemondott s Balthazár pártjának elnökségét vállalta, nyolcz oldalra terjedő brosurát adott ki, amelyben kifejté Balthazár programját. A program református egyházi téren nagyon radikális és az 1848: XX. törvényzikk teljes végrehajtását sürgeti. A pártelnök mint pártonkívüli jelöltet ajánlja Balthazárt a polgárságnak.

A református egyháznak a Piacz-téren álló házára az ott lakó kereskedők a függetlenségi jelölt zászlaját tűzték ki. Erre Szabó Lajos átírt Kapta Alberthez, a függetlenségi párt elnökéhez, hogy nem tűri azt, hogy egyházi épületre Balthazár ellenjelöltnek zászlaját tűzzék ki. A presbyterium is foglalkozott a kérdéssel, de úgy határozott, hogy az épület fölött a presbyterium rendelkezik, az pedig helyesnek tartja ott a Laehne-zászlót. A függetlenségi polgárság egy része a templomban akart Balthazár ellen tüntetni, de ezt a függetlenségi párt vezetősége megakadályozta. Minden gazda kilütötte házára Laehne zászlóját. Balthazár zászlója sehol sem látható, bár százsámra osztják ki a háztulajdonosok között. A munkapárt nagy része önielöltnek tartja Balthazárt.

A nagyváradi református egyházközösség vezetősége körében is megütközést és mélységes jöhláborodást keltett, hogy Balthazár tiszántúli püspök munkapárti támogatással jelöltséget vállalt a nyirbátori kerületben. Az egyházközösségnek harmincz presbitere, dr. Olasz Béla ügyvéd és Szabó Károly ipartestületi alelnök kezdeményezésére értekezletet tartott és arról tanácskozott, hogy milyen föllépéssel adják tudomására Balthazárnak rosszsalusukat. Elhatározták, hogy sürgősen összehívják az egyháztanácsot és oly értelmű határozati javaslatot terjesztenek be, amelyben tiltakoznak az egyházi személyek exponált politikai szereplése ellen és rosszsalusukat fejezik ki Balthazár eljárása miatt. Az indítványozók azt mondják, hogy az egyháztanácsban többségük van.

Debreczenből táviratozzák: Jelentették, hogy a mult hét folyamán a berettyóújfalu munkapártiak azzal a kortesfogással éltek, hogy plakátokat ragasztottak ki a kerületben, melyeken Balthazár püspök a református választókat a munkapárt támogatására hívja fel. Balthazár ez ellen tiltakozott, kijelentette, hogy nevével visszaélt a munkapárt, most pedig a hamisítók ellen a nagyváradi királyi ügyvédségnél bünvádi feljelentést is tett.

Bihari erőszakosságok

Berettyóújfalutól jelentik: Vasárnap Plathu György, Maczky Emil, Bikády Antal orsz. képviselők és Farkasházy Zsigmond volt orsz. képviselő érkeztek a kerületbe Balogh Tihamérnak, az ellenzék jelöltjének támogatására. Népgyűlést seholsem tarthattak, mert Örléy György választási elnök minden gyűlésezést betiltott. A nagyszámu csendőrség és a katonaság szigoruan ügyvelt arra, hogy a községekben semmiféle összejövetel ne legyen.

A függetlenségi képviselőket a pártelnökség a kerület különböző községekbe osztotta be. Maczky Emil függetlenségi képviselőt a pártvezetőség Berekböszörménybe küldötte ki.

Maczky vasárnap este félhét órakor érkezett a községekbe. Amint kocsijával a községben megállt, futólépésben érkezett a kocsihoz Pivornik Lajos csendőrvezető egy csendőrpárccal s a kocsi mellett megállván, a következőket mondotta:

— Ezt a kocsit a bennülökkel együtt letartóztatom!

Maczky meglepetten tiltakozott és hivatkozott arra, hogy ő képviselő.

— Semmi közöm hozzá! — felelte a csendőr-ormester és Maczkyt szuronvok között a községházára kísérte. Itt Maczky ismételt tiltakozott a csendőrség eljárása ellen és felvilágosítást kért az őrmestertől a letartóztatás okairól.

— Felsőbb hatósági parancsot kaptam telefonon — mondta az őrmester.

— Mutassa a parancsot!
— Az mellékes — így szólt a csendőr.
— Követelem az írásos parancsot!
— Az nem tartozik az urra.
— Vegye tudomásul, hogy törvénytelenül cselekszik. Az ön felettes hatósága és ön ellen megteszem a följelentést személyes szabadság megsértése és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt. Hogy hívják?

— Pivornik Lajos.
— Még egyet. Este van. Meghálhatok a községben?

— Nem. El kell hagynia a községet, különben karhatalommal kísértetem ki.

Maczky az erőszaknak engedve, elhagyta a községet és a fővárosba utazott s Ráth Endre utján bünvádi följelentést tett a csendőrök ellen személyes szabadság megsértése és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt.

Telefonkérdésre Elek Gusztáv függetlenségi pártelnök ma délben Mezőpeterden ezt mondta:

— Maczkyval együtt ideérkeztek vasárnap Bikády és Plathy képviselők is. Plathyt nem eresztették be Csökmőre, visszajött. Maczkyt föl tartóztatták és visszaparancsolták. Bikády Mezősasra ment, nem tudjuk, mi van vele, semmi hirt sem kaptunk róla.

Károlyi Ujfalun

Berettyóújfalutól jelentik: Károlyi Mihály gróf Nyirbátorból, ahol vasárnap népgyűlésen vett részt, ma átmert Berettyóújfaluba. Eredetileg úgy volt, hogy itt is népgyűlés lesz, de a választási elnök mindenféle gyűlésezést betiltott. Károlyi Mihály gróf csak egy napot szándékozott a kerületben tölteni, de látva a közigazgatási atrocitásokat, holnap is a kerületben marad, jöllehet még szabad közlekedésében is megakadályozzák, Károlyi ma a következő táviratot intézte Sándor János belügyminiszterhez Mezőpeterdről:

„Nagyméltóságú Sándor János belügyminiszter urnak. A berettyóújfalu választás alkalmával a járás főszolgabírójának rendelkezésére az összes községekben a nem községbeli idegeneket kitiltották és a községből eltávolították. Ezek között volt több függetlenségi képviselő is, akik pártunk híveinek összegyűjtésére s a rend fenttartására ügyeltek. Ezen törvénytelen és az egész világon párállanul botrányos rendelkezés és eljárás ellen, mely a legdurvábban sérti a személyes szabadságot, sárba tiporja a mentelmi jogot, a választók cselekvési szabadságát megszünteti és az egész kerületet minden ellenőrzés nélkül a hatalom és önkény zsákmányává teszi, a legerélyesebben tiltakozom és követelem, hogy ezen hallatlan merénylet nyomban orvosoltassék és a miniszter ur azonnal intézkedjék a rendelet visszavonása és a törvénszegő tisztviselő feleletre vonása iránt. Mezőpeterd. Gróf Károlyi Mihály.

Valóságos operette illő dolog, amlt lent, a bihari hatóság a választási elnökkel együtt elkövet. Törvényről, jogról szó sincs a kerületben, mindent, amit akarnak, megtesznek, hiába tiltja azt törvény, jó erkölcs. A képviselők, akik az ellenzék részéről leutaztak a kerületbe, mlután a községekbe nem tudnak bejutni, jelenleg a függetlenségi párt elnökének: ifj. Elek Gusztáv es. kir. kamarásnak mezőpeterdi kastélyában tartózkodnak. Ott vannak Károlyi Mihály gróffal: Bernáth Béla, Bikády Antal, Kobek Kornél és Plathu György, Mezőpeterden várják be a képviselők a belügyminiszter döntését, hogy a választás napján ott lehessenek a kerületben és ellenőrizzék a választást, a vesztegetéseket, a holtak leszavazását, a hatósági brutalitásokat, amelyeket a munkapárt részéről a legnagyobb cinizmussal már napok óta beigértek.

Budapest, július 28.

Stetina államtitkár kitüntetése. A hivatalos lap vasárnapi száma jelenti: „Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére dr. Stetina József kereskedelemügyi miniszterumi államtitkárnak, ezen állásától való felmentése alkalmából, sok évi buzgó szolgálatai elismerésül, Lipót-rendem középkeresztjét díjmentesen adományozom. Kell Bad-Ischlben, 1913. évi július 21-én. Ferencz József s. k., báró Burián István s. k.”

Komoly békekilátások

A delegátusok Bukarestben — Akadályok a görögök előtt — A görögöknek nem kell a béke — Bulgária sürgeti a békét — A görögök támadásai — Előrenyomulnak a szerbek — Rabolnak a török csapatok — Oroszország fenyegeti a törököket — Románia csapatai nem vonulnak a törökök ellen — A török csapatok megkezdték a visszavonulást — A görög és szerb seregek állandóan harcognak a bolgárokkal — A török közügyügyi miniszter Londonban

— Saját tudósítónktól —

Budapest, július 28.

A béke delegátusok egész Balkánról mind Bukarestbe utaztak, hogy ott a békefeltételek tárgyalása után megkötésük az összes balkáni államok által óhajtott békét. Ugy hírlik, hogy a fegyverszünet megkötésének kérdését ismét elodázták és csak a bukaresti béketárgyalások némi eredménye után fognak a kérdésben ismét Nisben tárgyalni.

Görögország megtagadta a fegyverszünetet, ami egymagában nem csekély akadályt gördít a bukaresti béketárgyalások elé. Szerbia békefeltételei, melyeket legújabbán eszelt ki, ismét csak arra vallanak, hogy a béketárgyalások tovább fognak elhúzódni, mint azt eddig remélték, bár Bulgária kézzel-lábbal sürgeti a béke megkötését s ebben Románia erős segítségére van. Oroszország ugyancsak a béke mielőbbi megkötését óhajtja, sőt a béke érdekében nem riad vissza most már attól sem, hogy Törökországot nyíltan hadjárattal fenyegetse meg.

A görög és szerb csapatok folyton hadakoznak a kifáradt és erősen megtizedelt bolgár seregekkel. Hol az egyik, hol a másik arat kisebb győzelmeket a bolgárok fölött, bár a siralmas állapotban lévő bolgár csapatok is még mindig tartják magukat.

Törökország Drinápolyt semmi áron sem hajlandó feláldozni és reménykedik, hogy ha hamarosan sikerül is a békét megteremtani, Drinápoly az ő birtokában marad. Oroszország és Románia erőteljes fenyegetései most már annyit eredményeztek, hogy a török csapatok megkezdték a visszavonulást a londoni szerződésben kikötött észak-midai határvonal mögé, mégis tárgyalni próbál a hatalmakkal az iránt, hogy eddig meghódított területét megtarthassa. Angliába el is küldték *Ozman Nizami* közügyügyi minisztert, hogy ott jobb hangulatot keltsen a diplomaták között. Maga a török kormány — úgy látszik — a katonai párt befolyása alatt áll, mert, hír szerint, a török csapatok parancsnokai legtöbb esetben nem engedelmesskednek a kormány rendeleteinek. A csapatok visszavonulásának megkezdése sem a kormány közvetlen rendelkezésére történt, hanem a török vezérkarban Örményországnak az orosz seregek által való megszállása keltett komoly aggodalmat.

A nagyhatalmak remélik, hogy a törökök is hajlandók lesznek a béke útjára térni, mert a török pénzforrások is lassankint kikapadtak, a francia pénzkölcsön elakadt. Valószínű, hogy ezek alapján a török—orosz háború nélkül is megszületik a béke.

Táviratunk a következők:

A béketárgyalások Bukarestben

A delegátusok utja

Bukarest, július 28. A békekonferencia színhelyének ügyében úgy döntöttek, hogy az értekezlet *okvetlenül Bukarestben* alakul meg és egyelőre itt is tanácskozik. Ezzel eleget tel-

tek a delegátusok és a miniszteriumok óhajának, minthogy Szinajába való átköltözésük részben akadályokba ütköznek, részben lehetetlen volna. A konferencia későbbi folyamán, ha a király esetleg Szinajába költözik, határozni fognak afelől, hogy a konferencia is ott folytassa tanácskozásait.

Bukarest, július 28. *Toncsev* pénzügyminiszter, *Ficsev* vezérkari főnök, *Stanciov* ezredes és a szóliai semmitűzők egyik tagja, mint Bulgária béke delegátusai, ma ideérkeztek, *Ivanov* és *Paprikov* tábornokok Nisből akkor fognak idejönni, ha ott nem lesz tárgyalás.

Belgrád, július 28. *Pasic* miniszterelnök és *Spalajkovic* szóliai követ szerb delegátusok, *Panas* görög delegátus, *Vukotics* montenegrói miniszterelnök és *Miljanics* ezredes, katonai szakértő, reggel nyolcz órakor titkárai és adjutánsaik kíséretében a Szerbia gőzessel *Turnszeverinbe* utaztak, ahová délután érkeztek meg. A delegátusok onnan különvonaton folytatták az utat Bukarestbe. *Venizelosz* görög miniszterelnök holnap reggel érkezik Belgrádba és azonnal tovább utazik Bukarestbe.

Bukarest, július 28. A bolgár béke delegátusok vasárnap ideérkeztek. Hétfőn reggel érkeznek a szerb, montenegrói és görög delegátusok, kivéve *Venizeloszt*, aki hétfőn este érkezik, úgy, hogy a békekonferencia első ülését már kedden megtarthatja.

Bukarest, július 28. Miután a román delegátusokat Nisből visszahívták, előrelátható, hogy ezt a példát a többi balkáni állam képviselői is követni fogják és *Bukarestbe* jönnek, hol az előzetes békéről és a fegyverszünetről fognak tárgyalni.

Bukarest, július 28. A sajtó üdvözli az ideérkezett bolgár delegátusokat. Különösen a demokratikus sajtó üdvözli őket meleg szavakkal.

Toncsev bolgár miniszternek *Majorescu* és *Take Jonescuval* való tegnapi találkozása eredménye nagy meglepéssel tölti el a bolgár meghatalmazottakat s ma már biztosan hiszik, hogy a tanácskozások alkalmával Románia támogatni fogja Bulgáriát.

Bukarest, július 28. Szerbia és Montenegro meghatalmazottai ma délelőtt ideérkeztek. *Venizelosz* görög miniszterelnök megérkezését ma este váriák. A hivatalos bemutatások holnap reggel lesznek, az első konferencia pedig holnap után, szerdán a külügyminisztériumban lesz. *Koanda* tábornokot a román misszióba kiküldték. A bolgár misszió vezetője *Toncsev* bolgár miniszter ma látogatásokat tett a román meghatalmazottaknál. A megbeszélések folyamán észlelhető a bolgárok törekvése, hogy elfelejtessék azt a bevomást, amelyet Bulgária előbbi magatartása román körökben előidézett, valamint a bolgár kormány azon óhaja, hogy a bolgár-román viszony terén új erőt nyissanak meg.

Bukarest, július 28. A „Temps” tudósítója beszélgetést folytatott a békekövetekkel. *Pasic* szerb miniszterelnök kijelentette, hogy Szerbia óhajtja a békét. Szerinte a török-kérdés a balkáni államokat nem érinti, az az európai nagyhatalmak ügye. Ezt a kérdést a szerbek nem is hajlandók tárgyalni. Hasonlóan nyilatkozott *Spalajkovic* is. A görög békekövetek kijelentették, hogy eddigi követeléseikhez ragaszkodnak.

A béke akadályai

Bukarest, július 28. E héten szerdán, de legkésőbb csütörtökön kezdődnek itt a béketárgyalások. Az első ülésen *Majorescu* román miniszterelnök fog elnökölni, aztán váltakozva a szerb, a görög, a montenegrói miniszterelnökök és a bolgár béke delegáció vezetője, *Toncsev* miniszter. Ma megérkezett *Toncsev* és vele *Ficsev* tábornok, vezérkari főnök továbbá *Paprikov* és *Ivanov* tábornokok, *Stanciov* ezredes, bukaresti volt katonai attasé, *Pasic* szerb miniszterelnök és *Vukotics* montenegrói miniszterelnök ma érkezik, *Venizeloszt* pedig holnapra várják.

A román kormány úgy vélekedik, hogy a béketárgyalások nem fognak hosszúra nyúlni és mindenestre eredményre fognak vezetni. *Egyetlen egy békeszerződést akarnak kötni a szövetségesek Bulgáriával és Románia is helyesli ezt a tervet, mert ez a módja a békekötésnek további komplikációktól óv meg és valószínű, hogy akkor a nagyhatalmak könnyebben fogják ratifikálni a békeszerződést. Nehézség lesz Kavalla birtokának kérdése, a melyről a görögök nem akarnak lemondani. Teljesen bizonytalan az is, hogy mi lesz Drinápolylyal, mert noha Románia elítéli a porta eljárását, arra semmiképp sem vállalkozik, hogy seregével kiszorítsa Drinápolyból a török csapatokat.*

A görög király nem fogadja el a fegyverszünetet

Athén, július 28. Az Athéni távirati iroda jelenti: *Konstantin király nem járult hozzá azon bolgár javaslathoz, hogy három napos fegyverszünet köttessék, miután nem talált okot arra, hogy a fegyverszünet beálljon és a szövetséges csapatok előnyomulása szüneteljen. A király ezen elutasító magatartása stratégiai okokból és a bolgárok alattomoságával indokolható.*

Szerbia békefeltételei

Belgrád, július 28. A *Politika* című lap szerint illetékes helyen Szerbia békefeltételeit a következőkben foglalják össze: *Szerbia megkapja mindazon területeket, amelyeket hadserege másodízben is elfoglalt. Szabályozandó a régi szerb-bolgár határ, mert miatta ismételt viszályok voltak. Bulgária hadikárpótlást fizet. Nisben a katonai tárgyalások a demarkációs vonalról és az ellenségeskedés beszüntetéséről lesznek hivatva határozni. E tárgyalás megkezdésének időpontja még ismeretlen.*

Bulgária minden áron békét akar

Bukarest, július 28. Az ideérkezett bolgár delegátusok azt mondják, hogy Bulgária mindent elkövet, hogy a bukaresti tárgyalások minél előbb véget érjenek. A bukaresti konferencia megállapodása szerintük, hogy jogerős legyen, Európa jóváhagyására szorul. Optimista felfogás szerint a

Ujabb véres ütközések

Görög győzelem

Athén, július 28. A hadügyminisztérium közli: *Kétnapos harc után 26-án este Szimelli mellett az ütközet újabb fényes győzelemmel végződött. Bár az ellenség igen erős pozíciókban volt és tüzersege domináló helyzetéből hevesen bombázta csapatainkat, ezek az ellenség golyózápora daczára, olyan heveséggel nyomultak előre, hogy elérték az ellenség sánczeit, elvettek tőle három nagy kaliberű taraczkötő több municziós ládával és az egész vonalon üldözték az ellenséget. Egy másik görög hadoszlop a Susica melletti hágón át nyomult Rujan ellen, ahol az ellenség jobb szárnya állott s megtámadta a Diumitepe hegyről érkező segédsapatokkal az ellenséget. A bolgárok erős sánczaikban vitézül védekeztek, csapataink csodálatraméltó támadása azonban visszavette őket az 1050 méter magas másik pozícióig, ahol az ellenség este 8 óráig újabb elmentállást tanusított, akkor azonban az egész vonalon vereséget szenvedett és Dsumaja felé megkezdte az általános visszavonulást. Ilyen módon az ellenség szélső balszárnya teljes vereséget szenvedett.*

Szófia, július 28. (Bolgár táv. iroda.) Tegnap az egész fronton nem volt Szerbiával egyetlen komoly összeütközés sem.

A görögök jelentékeny haderővel megtámadták a bolgár balszárnyat, mire a bolgárok ellentámadásba mentek át és visszavonulásra kényszerítették őket. A bolgárok két ágyút és egy golyószórót zsákmányoltak.

Athén, július 28. Ivanov bolgár tábornok serege válságos helyzetbe jutott. A hadműveleteket addig fogjuk folytatni, míg a bolgárok nem kapitulálnak.

A szerbek előrenyomulnak

Szófia, július 28. Mikor a bolgár csapatok politikai okokból elhagyták Szerbia területét és a román csapatok hirtelen benyomulása miatt Belgradsík, Kula és Lompalanka közt is visszavonultak a határról, a szerbek ezt kihasználva, bolgár területre nyomultak. Éppen most, amikor Szerbia azt hangoztatta, hogy a testvérgyilkos háború befejezését kívánja, a szerbek által megszállott vidékek lakossága menekül előlük a románok megszállta területre.

Belgrád, július 28. A szerb sereg Martynovics tábornok vezetése alatt Pirot felől előnyomult és megszállotta a küszendii szófia vasutvonalat. Ezzel a bolgár sereg el van vágva Szófiától.

Belgrád, július 28. A sajtóiroda megcáfolta a külföldi sajtóban elterjesztett és a bolgár miniszterelnök szájába adott állítást, amely szerint Boszilegrad mellett megsemmisítették egy szerb ezredet. Az utolsó tíz napban e helység közelében egyáltalában nem volt ütközet.

Török csapatok rablásai

Szófia, július 28. Urunbegli faluban (kizilagesi kerület) bolgár csapatok összeütköztek basibozukokkal és török lovasőrszervezetekkel. Többen életüket veszítették. A törökök megölték a falu polgármesterét. Cordeniben és más falvakban a török katonák elrabolták az ökröket. Devletkőj falvát a török csapatok felgyújtották.

Szófia, július 28. A bolgár táv. iroda jelenti a hó 26-iki kelettel: Egy másfélszázad erős török lovascsapat megkísérelte Kizilages kerületben Kaibigare mellett a bolgár előőrsöket bekeríteni. A bolgár katonák a támadást, mely háromszor megismétlődött, visszaverték. A bolgárok ezenkívül még két másik török csapatot is megfutamítottak. A törökök Vasziliko és Agatopolisz mellett, mely helyek a Fekete-tenger partján fekszenek, gyalogságot szállítottak partra.

Bolgár győzelem

Szófia, július 28. Három nap óta az egész fronton tart a csata. A dasinai magaslatokat a szerbektől visszafoglaltuk, a szerbeket a Vukova-Gobe körüli hadállásaikból kiverték. A szerbek azt a céljukat, hogy a főhadiszállásukat Kucenikbe tegyék át, nem vihették keresztül. Poczevenál a görögök balszárnyát megkerültük, úgy, hogy kénytelenek voltak visszavonulni. Igen sok löszert, fegyvert és élelmiszert zsákmányoltunk.

A bolgárok vérontásai

Athén, július 28. A demir-hisszani közvélemény hatóság részletes jelentése szerint a bolgárok ott 104 embert öltek meg, akik közül harminczan a holttestét nem sikerült megtalálni. A meggyilkoltak közt van az érsek, egy lelkész, több aggastyán, asszony és leány, valamint számos gyermek. A meggyilkoltak mind keresztények voltak.

Konstantinápoly, július 28. Az Ikdam jelenti Drinápolyból, hogy a bolgárok a városból való kivonulásuk alkalmával 200 görögöt elevenen megégették.

Törökország és a háború Drinápolyban

Konstantinápoly, július 28. A szultán megbízásából a trónörökös és a szultán egyik fia Drinápolyba utazik holnap. Ozman Mizami basa közmunkaügyi miniszter külön megbízatással Londonba utazott. Hír szerint az a feladata, hogy Drinápoly török megszállása ügyé-

ben az angol kormányt kedvezőbb állásfoglalásra bírja.

Török reménységek

Konstantinápoly, július 28. A portán holnap várják a hatalmak lépését, de remélik, hogy a hatalmak nem tudnak majd a kényszerítő rendszabályok kérdésében megegyezni. A porta ilyen körülmények közt el van határozva rá, hogy egyelőre megmarad eddigi politikája mellett.

Akció a törökök ellen

London, július 28. A Daily Telegraphnak jelentik Bukarestből: A román kormány húzódzik attól a mandátumtól, hogy katonai erővel szorítsa ki a törököket Drinápolyból. Ilyen körülmények között a hármasszövetséges nagyhatalmak és a hármasszövetséges kormányai között az a terv merült fel, hogy a bukaresti béketárgyalásokon elvileg ki fogják jelenteni a Balkán államok, hogy Trácia Bulgáriát illeti meg és amíg jogos igényének Drinápolyban érvényt nem szerez, nem tartozik lezserelni.

Szófia, július 28. Londonból jelentik: A nagyhatalmak közt megegyezés van, hogy Törökországot kényszeríteni kell a londoni békeszerződés respektálására és most az egyes kabinetek között diplomáciai tárgyalások folynak arról, hogy mi módon kényszerítsék Törökországot Drinápoly kiürítésére és csapatainak visszavonására.

Oroszország a törökök ellen

Páris, július 28. Pétervárról jelenti a „Temps” tudósítója: Kokovcev miniszterelnök és Szaszonov külügyminiszter szombaton kihallgatáson volt a császárnál. Nyíltan beszéltek, hogy a csár fel van bősülve Törökország önhatalmu eljárása miatt és azt kívánja, hogy az orosz kormány szerezzen tiszteletet a londoni békeszerződésnek. A szombati audiencia következtében az orosz kormány most erőlyesen fog fellépni. A nagyhatalmaknál akkreditált orosz követek be fogják jelenteni, hogy Oroszország hajlandó fellépni Törökország ellen és esetleg katonai akciókat is fog alkalmazni, hogy a törököket Drinápoly kiürítésére és az orosz-midiai határvonal mögé való visszavonulására kényszerítse.

Páris, július 28. A francia kormány egyetért a pétervári kabinettel abban, hogy a londoni békeszerződésnek fenn kell maradnia és hogy Drinápoly a bolgároké fog maradni. Ebben a tekintetben nincs véleményeltérés a nagyhatalmak között és a csár a szombati kihallgatás után Péterhofban döntött, hogy Oroszország az európai nagyhatalmak egyetértésével föl fog lépni Törökország ellen. Ez az elvi megegyezés kizárja azt a lehetőséget, hogy valamely nagyhatalom izoláltan járjon el, miután úgy a hármasszövetség, mint a hármasszövetség megegyezést fog adni Oroszországnak.

London, július 28. Az „Exchange Telegraph” Comp. jelenti: Talaat bég táviratot kapott Konstantinápolyból, mely szerint több orosz csapat megjelent a kisázsiai török határon és eljutott Erzingjan közelébe.

London, július 28. Pétervárról táviratozzák a Timesnak: A kormány hadihajókat küldött Burgasba, hogy az ottani orosz alattvalókat megvédelméze és elejét vegye annak, hogy Törökország esetleg a bolgár partvidéket okkupálja. Az orosz haderő nem fogja megszállani

London, július 28. Az „Exchange Telegraph” nem akar izoláltan eljárni Törökország ellen.

Románia törökellenes akciója

Konstantinápoly, július 28. A hármasszövetséges egyik diplomáciai képviselője elmondta, hogy abban a levélben, amelyet Károly király a szultánhoz intézett, nyíltan megmondja, hogy Románia esetleg európai mandátumot fog elfogadni Drinápoly kiürítésére. Romániát az a cél vezeti, hogy Bulgária irányá-

ban jóindulatának adja tanujelét és vagy egy-maga, vagy a bolgár csapatokkal együtt fog Drinápoly ellen vonulni, hogy a várost és a drinápolyi vilajetet megszállja.

Törökország megfenyegetése

Pétervár, július 28. Jól értesült körökből származó odesszai magánjelentés azt mondja, hogy az új békekonzferencia delegátusai kollektív kérést intéznek a hatalmakhoz, szorítsák rá Törökországot a londoni konferencia határozatainak megtartására. Ha Törökország tovább is makacsodnék, megfenyítik Törökországot, hogy a balkáni koalíció megszállja Konstantinápolyt és a törököket végképp kiűzi Európából.

Visszavonuló török csapat

Konstantinápoly, július 28. Ibrahim tábornok lovas dandára, amely már túl volt a határon, a porta parancsára azonnal visszavonult thráciai területre.

KÜLFÖLD

Az abszolufizmus Csehországban

— Tiltakozások az adóterhek ellen —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 28.

Lapunk vasárnapi számában megírtuk, hogy Csehország autonómiáját felfüggesztették, a cseh tartománygyűlést feloszlatták és császári páteus intézkedett aziránt, hogy tartományi közigazgatási bizottság neveztesse ki.

Az ifjúcseh, a közjogi és a radikális cseh pártokban emiatt nagy az elkeseredés. A feloszlattott tartománygyűlés képviselőinek szövetsége kormányzó bizottság létesítését követeli és a néphez proklamációt intéz.

Lobkowitz herceg, a lemondott tartományi főmarsall a cseh lapokban nyilatkozik és kifejti lemondásának okait.

Prágából táviratozzák: Az ifjúcseh, a közjogi és a radikális cseh pártok proklamációjával fordulnak választóikhoz, amelyben állást foglalnak az autonómia felfüggesztése ellen és a kormányt vádolják emiatt. Felszólítják a népet, hogy küzdjön az autonómia helyreállításáért. A volt tartománygyűlési képviselők hasonló hangú proklamációt tesznek közzé. A népházban vasárnap délelőtt a politikai munkásgyűlés tartott népgyűlést, amelynek szónokai a tartománygyűlés messzemenő demokratizálásának szükségét hangoztatták. Határozati javaslatot fogadtak el, amely a követelést hangsúlyozza és tiltakozik a közigazgatási bizottság kinevezése ellen. A feloszlattott cseh tartománygyűlés képviselőinek szövetsége ma egy permanens bizottságot választott, melynek az a feladata, hogy a tartományi autonómia felfüggesztésével szemben a szövetség akcióját irányítsa.

A szövetség teljes ülést tartott, amelyen határozati javaslatot fogadtak el. A határozati javaslat elítéli a kormányt azért, mert a német obstrukció türe, sőt támogatása következtében az országot a pusztulás határára juttatta és a tartományi bizottságtól, mely azon fáradozott, hogy alkotmányos eszközökkel megóvja az országot a pénzügyi katasztrófától, minden támogatást megtagadott és végül a tartományi autonómiát felfüggesztette. A határozati javaslat a kormányzó bizottság létesítését a tartományi alkotmány alaptételei jogosulatlan megsértésének tekinti és ellenséges cselekedetnek Csehország és a cseh nemzet ellen. A képviselők végül appellálnak a cseh néphez, amelyben felszólítják, hogy belső ereje tudatában férfiasan, komolyan és egységesen küzdjön a Csehországban életbelépett törvénytelen állapot megszüntetése érdekében.

A cseh realista párt végrehajtó bizottsága Massaryk tanár elnökele alatt ülést tartott, amelyen egy kiáltványt fogadtak el, amely a tartományi autonómia felfüggesztése és különösen az ezzel összefüggésben álló adóterhek ellen tiltakoznak. A kiáltvány a Stürgkh-kormányt tehetetlennek mondja és követeli, hogy a nemzeti béke és a szabadság érdekében a tartománygyűlésen a községekben és

minden más testületben az általános választójog hozassék be.

A cseh szabadalvü nemzeti párt végrehajtó-bizottsága kiáltványában szemére veti a németeknek, hogy czéltudatosan törekedtek arra, hogy Csehországban az abszolutisztikus állapotot előidézék s ezen törekvésükben a bécsi kormány cenzuralisztikus törekvései támogatták őket. A kiáltvány végül felszólítja a cseh népet, hogy az alkotmányért folytatandó harcban nyugodtan és megdöntöttan viselkedjék és ne hagyja magát a szenvedélyektől elragadtatni.

Az Egyesült-Államok és a mexikói forradalom. Egy Washingtonból érkezett távirat szerint a mexikói amerikai nagykövet jelentést terjesztett Wilson köztársasági elnök elé, amelyben javasolja a kormánynak, hogy vagy ismerje el haladéktalanul Huerta kormányát, vagy intervenáljon Mexikóban a nyugalom helyre állítása céljából. A nagykövetség nézete szerint Huerta végül győzni fog és az ugynevezett fölkelők a valóságban csak banditák, akiknek egyetlen vágya a zsákmányolás. A jelentés utal azon sulyos károsodásra, amelyet a külföldiek a legutóbbi hetek során szenvedtek. Csak a francziák vesztesége egymagában 250 millió dollár. Hivatalos washingtoni körökben a jelentéshez azt a megjegyzést fűzik, hogy a nagykövet köztársasági párti és nézeti nem jellemzik a kormány felfogását. Wilson köztársasági elnök a külügyminisztérium két függetlenségi megbízottjától is kapott jelentéseket, amelyek több részletre nézve eltérnek a nagykövetség jelentésétől. Washingtonból jelentik: Miután az amerikai alattvalók biztonsága fenyegetve van, az amerikai kormány a mexikói kormánynál energikus lépéseket tett.

Franciaia fegyverkezés. Párisból táviratozók: Doumer a szenátus hadügyi bizottságának jelentésében behatóan foglalkozik a német létszámemelésével s végül Európa jelenlegi helyzetével foglalkozik. A jelentés szerint a balkáni háboru a kontinens politikai és katonai egyensúlyát megzavarta. A Rajnán túli fegyverkezés nem azt bizonyítja, hogy a béke megszilárdult. Az a hatalmi csoport, amelyhez Franciaország tartozik, nem rendült meg. A sulyos és döntő válság folyamán Franciaország, Anglia és Oroszország közt egy pillanatra sem állott be egyenlenség és ez a jövőben sem fog megtörténni. Franciaország biztonságát önmagának akarja köszönni és integritását saját erejével akarja megvédeni. Németország sajnálatos és nyugtalanító politikát követ, amely a közelmúlt bizonyos óráiban agresszív volt irányunkban. Németország, egykori könyörtelen ellenségünk, ránk nézve a legveszedelmesebb. Teljes okunk van tehát arra, hogy hadseregünket a német hadsereg nivóján tartjuk. Franciaországnak az erős nemzetek közt erősnek kell lennie, mert mindig első helyen állott és első helyen kell maradnia.

TÁVIRATOK

Polgárháboru Kínában

Sanghai, július 28. A kormánycsapatok este elfoglalták a Vuzung-erődöket, de csakhamar visszahódították azokat a lázadók. Utóbbiak vezére elmenekült és most másikat választottak, aki csak akkor akar harcolni, ha megtámadják. Külön vonat áll készen, hogy veszély esetén az idegeneket elszállítsa.

Sanghai, július 28. A városi rendőrség tegnap 300 fölkelőt lefegyverzett.

London, július 28. A Times jelenti Pekingből tegnapi kelettel: A Hakru-erődöket, a lázadók főerősségét a kormánycsapatok elfoglalták.

Sanghai, július 28. Az idegentelepek és ezek környéke tengerészeti és önkéntes csapatok által van megszállva. Csapeiben 300 fölkelő katona az idegen különítmények előtt letette fegyvereit.

Vámtarifa-törvény Amerikában

Washington, július 28. Az új vámtarifbill első részének összes paragrafusait a szenátus elfogadta azon határozmányok kivételével, amelyek az ólomtermékekre vonatkoznak. Ezeket a határozmányokat ugyanis a republikánus szenátorok kérésére egyelőre félretették.

Forradalmi hírek Portugáliából

— Katonai lázadás Lisszabonban —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 28.

Lisszabon felől forradalmi szelek fujnak, melyek izgalomba ejtették Európát. Az örökké nyugtalan portugál fővárosban — úgy látszik — kitört a már régóta lappangó forradalom, amelyet a royalisták folyton szítottak.

Egyik-másik távirat borzalmas eseményekről értesít, bár valamennyi oly szűkszavú, hogy azokból inkább csak következtetni lehet az eseményekre.

Szombatról vasárnapra virradó éjjel állítólag katonai lázadás tört ki, amely vasárnap a forrongó utcákra terjedt és egész napon át véres utcái harcok voltak, melynek igen sok ember esett áldozatul, igen sok sebesülés is történt; a rendőrség egész sereg embert letartóztatott, ezek között számos veszedelmes anarchistát.

Egyik táviratunk arról számol be, hogy a portugál miniszterelnök ellen, utazása közben, merényeletet kíséreltek meg, ez azonban a hatóságok közegyebersége folytán meghiúsult. A merénylő egy veszedelmes portugál anarchista, akinél megmotozásakor valóságos fegyvertár találtak.

A késő esti órákban érkezett távirat a forradalmi híreket megczáfolni igyekszik. A tiszta tényállás eddig még nem sikerült tisztázni, mert a cenzura a hírek terjesztését megakadályozza.

Távirataink a következők:

Páris, július 28. A Havas-ügynökség jelenti Madridból: Itt tartja magát a hír, hogy Lisszabonban forradalom tört ki, mely nagy méreteket öltött. Lehetetlen erre vonatkozólag biztos értesülésekhez jutni.

Páris, július 28. A Havas-ügynökség jelenti Madridból, hogy az ottani lapok kivétel nélkül azt a hírt közlik, hogy szombatról vasárnapra virradó éjjel Lisszabonban katonai lázadás tört ki, és vasárnap egész napon át véres harcok voltak.

Páris, július 28. Koszta portugál miniszterelnök csaknem merényletnek esett áldozatul. Gyorsvonaton Oportóba utazott, midőn utközben egy ember a miniszterelnök kocsiába akart behatolni. A merénylőt azonban még idejében sikerült letartóztatni. Megmotozásánál több revolvert találtak nála. Kiderült, hogy egyike a legveszedelmesebb anarchistáknak.

Lisszabon, július 28. A miniszterelnök ellen tegnap állítólag megkísérelt merényletről hivatalos helyen mélyen hallgatnak. Neves letartóztatása a san-paolói konzul följelentésére történt. Nincsenek bizonyítékok arra nézve, hogy Nevesnek merénylet elkövetése volt a célja és az állítólagos merénylőnél fegyver sem volt.

Páris, július 28. Lisszabonban valóságos forradalom van. Több ezred fellázadt s vasárnap egész napon át folyt a vérengzés. A Costa-kabinet állítólag megbukott. Megbízható híreket — a cenzura miatt — lehetetlen kapni.

Páris, július 28. A Havas-ügynökség jelenti Lisszabonból: Azok a híresztelések, melyek a forradalom kitéréséről szólnak, minden alapot nélkülöznek. Itt teljes nyugalom uralkodik.

NAPIREND. Naptár. Kedd, július 29-én. Római kath.: Beatrix vt. — Prot.: Márta. — Görög-orosz: július 16. Atenogén pk. — Zsidó: Thamusz 24. — A nap két reggel 4 óra 24 perczkor, nyugszik este 7 óra 37 perczkor. — A hold két éjjel 12 órakor, nyugszik délután 4 óra 36 perczkor. — A miniszterek nem fogadnak. — Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Muzeum régiségtára 9—2-ig, Aquineumi Muzeum 9—4-ig, Erzsébet Muzeum 9—12-ig és 3—4-ig, Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Iparművészeti Muzeum 9—1-ig, Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig, Néprajzi Muzeum 3—6-ig, Ráth Muzeum (Városligeti fasor) 10—4-ig, Széchenyi Muzeum 10—12-ig, M. kir. Kereskedelmi Muzeum külkereskedelmi hirszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig. — Nyitvalevő képtárak: Magyar Biedermyerek kiállítása az Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig, Belépődíj 1 korona. Állandó kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.), nyitva egész nap. A Szépművészeti Muzeum régi képtára, nyitva 10—2-ig. Történelmi Képcsarnok, nyitva 10—2-ig. A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Muzeumban, nyitva 10—2-ig.

Az örült főhadnagy vérengzése

— Katona-dráma egy őrnagy házában —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 28.

A csendes érseki székhelynek, Eger városnak véres, izgalmas szenzációja van, Egy örült főhadnagy a véres hőse a katona-drámanak, amely az utcán és egy őrnagy házában folyt le. Az izgalmas esetről tudósításunkat itt adjuk:

Vasárnap hajnalban két órakor Fehér Imre, a hatvanadik gyalogezred őrnagya feleségével és tizenhárom esztendő leányával a tisztikertben volt, ahol mulatságon vettek részt. Társaságukban volt Szentimrey huszárfőhadnagy, aki rokonuk. A huszárfőhadnagy Nyíregyházán teljesít szolgálatot, most azonban az egri hatvanadik gyalogezred ezredgyakorlatot tart, egy eskadron huszárral ide vezényelték, földérítő szolgálatra. Az őrnagy családjához csatlakozott később Blaha Gusztáv hatvanadik gyalogezredbeli főhadnagy. Blaha főhadnagy rövid ideje van Egerben, alig egyszer-kétszer fordult meg Fehér őrnagyéknál és mindenkinek föltűnt már napok óta, hogy a főhadnagy nem rendes viselkedésű. Panaszkodott is több ízben, hogy úgy érzi, mintha agyvelejét darabonként szednék ki.

Szombaton délelőtt a tiszti kaszinóban együtt ebédelt Szluha csendőrszázadossal és Rimmer Miklós hatvanadik gyalogezredbeli kapitánnyal, akiknek szintén föltűnt a főhadnagy viselkedése és akiknek elmondotta, hogy úgy érzi, közeledik a megőrüléshez. Blaha Gusztáv főhadnagy szintén ott volt a tisztikertben a mulatságon, ahol nagyon különösen viselkedett. Nagyon sokat ivott, mindenfélét összebezzelt és mivel már megfordult Fehérék házában, együtt indult haza velük. Társaságukban volt Szentimrey huszárfőhadnagy is. Fehér Imrénének a Baktai-ut 9. sz. alatt van a lakása és itt a kapuban elváltak Blahától. Az őrnagy megkérte rokonát, Szentimrey huszárfőhadnagyot, hogy jöjjen föl hozzájuk néhány pohár borra. A főhadnagy föl is ment és vagy tíz perczig ott időzött, azután pedig hazafelé indult. Amikor a következő utca sarkához ért visszafordult és az őrnagynak jó éjszakát akart kívánni. Alig tett néhány lépést, a dohánygyár felől előrohant Blaha főhadnagy, revolvert tartott a kezében és mikor Szentimrey főhadnagyhoz ért, nekiugrott és mellbélte.

A huszárfőhadnagy kardját fölemelve a mellén tartotta, a golyó a kard kosarán megcsuszott és a főhadnagy szive fölött furódott a mellébe és az ereit sértette meg. A főhadnagynak még annyi ereje volt, hogy elment a negyedóra járásnyira levő ezredorvos lakására, ahol bekötötték a sebeit és azután a csapatkórházba szállították. Abban a pillanatban, amikor Blaha rálőtt a huszárfőhadnagra, az őrnagné sikoltva ugrott vissza az ablaktól. A mint ezt Blaha észrevette, a mintegy másfél méter magasságban levő ablakon beugrott a szobába és az asszonyra őt lövést tett. Két golyó czélt tévesztett, de az egyik az őrnagné karját furta át, a másik a lábát, a harmadik pedig a vállá alatt furódott a mellébe. A golyó nemesebb részt nem sértett meg, mivel a vállcsonton megcsuszott. A lövések zajára Fehér őrnagy és a tisztiszolga az asszony szobájába rohantak. Elöl a tisztiszolga volt, akire a főhadnagy szintén rálőtt és lábikráján sértette meg. Amikor az őrnagy a szobába ért, Blaha a tükör előtt állott, ahol fegyverét szájjához emelte és elsütötte. A golyó szétronsolta agyvelejét. Nyomban meghalt. Az őrnagné sebeit Turchányi Gyula főorvos kötözte be. Fehér Imréné sérülése sulyos, de nem halálos. Szentimrey huszárfőhadnagyot a csapatkórházban ápolják, ahonnan még ma délelőtt felszállították Budapestre és itt meg fogják operálni. Fehér Imre őrnagy és családja iránt általános a részvét. Mindenkinek az a vélekedése, hogy Blaha Gusztáv főhadnagy örült állapotban követte el a merényletet, mert semmi oka sem lehetett arra, hogy véres tetét elkövesse. A véres eset nagy izgalmat keltett Egerben, hol az őrnagynak, aki Borhy hevesmegei arvaszéki elnök leánya, előkelő, kiterjedt rokonsága van.

Oriási vasuti katasztrófa

← **Lezuhant a kopenhágai expressz** —

— *Saját tudósítónktól.* —

Budapest, július 28.

Dániában a jutt félszigeten szombaton este óriási, borzalmas vasuti katasztrófa történt. Az utasokkal zsufolásig telt kopenhágai expresszvonat egy nyolcz méter magas töltésről a mélységbe zuhant. A kocsi izzé-porrá törték, az utasok tömegesen pusztultak el. A szörnyű katasztrófáról kopenhágai jelentés után tudósításunkat itt adjuk:

Szombaton délután borzalmas vasuti katasztrófa történt Dániában. A kopenhága—esbjergi expresszvonat, amely reggelkilencz órakor indult Kopenhágából, szombaton délután valamivel négy óra után, két állomással Esbjerg előtt a Sneufolyó hídjának közelében kisiklott. Az expresszvonat mindkét lokomotíva felborult, lezuhant a meglehetősen magas töltésről, maga után rántva az utolsó kocsi kivételével az egész vonatot. A vagonok mind egymásra zuhantak, legnagyobb részük izzé-porrá törtött. Az első nyolcz kocsi utasainak nagy része meghalt és egyetlen egy sem maradt köztük sértetlen.

A szerencsétlenségről az első hirt egy vasuti hivatalnok hozta, aki a kisiklott vonat személyzetéhez tartozott. Lélekszakadva érkezett Bramingenbe, a telefonhoz rohant és Esbjergből segítő vonatot kért. Szerencsétlenségre Esbjergben hirtelen egyetlen lokomotív sem állott rendelkezésre és így ötnegyed óra telt el, amíg az első segítő vonat megérkezett. Az orvosi segítség még ekkor is késett. Esbjerg egyetlen orvosa ugyanis véletlenül éppen távol volt és így egy kopenhágai betegápolónő, aki szabadságát Bramingenben töltötte, adta az első orvosi segítséget. A környék orvosait telefon utján hívták segítségül és körülbelül egy óra múlva már harmincz orvos volt a szerencsétlenség színhelyén.

Rettenetes látvány tárult a segítségre érkezők szeméi elé. Az egyik lokomotív mélyen a földbe süllyedt. A kocsi egy része teljesen rommá lett. A kocsi maradványai telistele voltak vérrel. A mentés rendkívül nehéz volt.

A halottakat és a súlyosan sebesülteket fűrészszerűségével kellett a romok közül kiszedni. Nagy embertömeg állta körül a szerencsétlenség helyét és szivettépő jelenetek játszódtak le. Az épen maradtak és a könnyebben sebesültek jajgatva keresték hozzátartozóikat. A szerencsétlenül jártak holttestei borzasztóan meg voltak csonkítva. Egyeseknek a feje hiányzik, másoknak tagjait csonkította meg és szakította le a katasztrófa. Az agnoszkálás rendkívül nehézségekkel járt.

A sebesülteket különvonatokon szállították Esbjergbe és St.-Jósefba s ott kórházakban helyezték el. Többen az átszállítás közben meghaltak. A romok alól még egyre újabb halottak és sebesültek kerülnek elő. Borzalmasak a leszakított, gazdátlanul heverő testrészek.

A halál-vonatnak nyolczvankilencz utasa volt. Közöttük harminczkét angol, akik közül kettő könnyen megsebesült; tizennyolcz német, akik közül hat meghalt és négy megsebesült; a többi dán, akik közül kilencz meghalt és nyolcz megsebesült.

A halottak száma eddig tizenöt. A sebesültek száma sokkal több. Alig van utas, aki kisebb-nagyobb sérülés nélkül menekült volna meg. A halottak között volt Sabo, dán szociálista képviselő, aki az egész országban nagy népszerűségnek örvendett. A gyermekvédelem propagálását tette életé céljává és az ő kezdesére létesült a gyermekvédelemre vonatkozó nagyon sok törvény. A halottak között van Barré düszeldorfi operaénekes, aki az operációs asztalon halt bele sebesüléseibe. Nem engedte meg, hogy az orvosok morfiummal elaltassák, amíg el nem bucsuzik feleségétől, aki maga is veszedelmes csonttörést szenvedett. Barréné asszonyt az operációs terembe vitték és itt meghatóan elbucszuztak egymástól. Barré azután nyugodtan vetette alá magát az operációnak. Mind a két lábát levágták, de a szerencsétlen énekes még az operáció közben meghalt.

A halottak közt van továbbá Pauli kopenhágai csemeté tanár felesége is. Két gyermeknek, az

egyik nyolcz, a másik tizenkétéves lehet és szintén meghaltak, nem találják a hozzátartozóit. A halottak legnagyobb részének személyazonosságát eddig nem lehetett megállapítani, de úgy tudják, hogy a felsoroltakon kívül még több nagynevű ember utazott a halál-vonaton.

A vonat kísérő-személyzetéből senki sem sebesült meg. A fűtők és mozdonyvezetők leugráltak és csodálatos módon valamennyien sértetlenek maradtak.

A szerencsétlenség közvetlen okát eddig még nem tudták teljes határozottsággal megállapítani. Nagyon valószínű azonban, hogy a katasztrófát a nagy hőség idézte elő. A vasuti vonal ugyanis csak nemrégiben épült és azt hiszik, hogy a rettenetes hőség következtében, amely az utóbbi napokban Dániában uralkodott, a sínek a melegtől kiterjedtek és meggörbültek, a vágányok pedig kitápláltak és meglazultak. Szakértők ezt tartják a katasztrófa legvalószínűbb okának, mert a vasuti személyzet részéről állítólag nem történt semmiféle mulasztás. A szerencsétlenség elpusztította a táviróvezetéket is, úgy, hogy egvelőre újabb részletek még nem érkeztek. Azt hiszik, hogy mára már helyreállítják a pályát, sőt talán a forgalom is megindul.

Házbeomlás a Belvárosban

← **Lezuhant tűzfal** —

— *Saját tudósítónktól.* —

Budapest, július 28.

Valóságos, specziálisan pesti betegség ma délután majdnem emberáldozatot követelt magának. Csak nálunk divat, hogy a tőkét néha évekig nem kamatoztatják, üres telkek ásitának a főváros legforgalmasabb részén, de aztán szeszélyes hóborítal neki vágnak valaminek és szinte azt akarják, hogy egyik pillanatról a másikra megvalósuljon. Így történt, hogy szinte a földből nőttek ki egy éjszaka egész városrészek, de ma már — alig öt-tíz esztendő múlva — igazán romhalmaz, most kellene újra építeni. Még a közmondásos amerikai gyorsaságot is megcsufoló rohanás okozott ma katasztrófát a Belvárosban. Építési vállalkozók a város legforgalmasabb részén, a Kristóf-téren még csak két héttel ezelőtt pontoltak le egy régi épületet, ma már az új palota alapja le van rakva, már az új építkezéshez akartak fogni. A régi tűzfalat azonban csak részletekben, egy-egy méterenként lett volna szabad lefejtetni, a rohanás azonban nem ismer ilyen akadályt. Duczolásról, vagy másfajta elővigyázatossági intézkedésről szó sem eshetett, csak sietni, sietni! A tűzfal ma délután beomlott, magával huzta a mellette lévő ház jórészét, az épület beomlott. Szerencsére még idejében észrevették a bekövetkezendő katasztrófát és ennek köszönhető, hogy emberáldozatot nem követelt a házbeomlás.

A házbeomlásról tudósítók a következőket jelentik:

A Kristóf-tér 4-es számú házat nem régen vette meg a Magyar-bank 5700 koronáért négyszögölenként. A ház régi, már igen roskadt állapotban volt, semmi hasznát nem lehetett venni, igazán megérett a lebontásra. A bank hamarosan ki is köllöztette Rózsavölgyi zenekereskedő céget és egy fényképész, akik egyedül bírták bérbe a kis házat, aztán Ágoston műépítészszel terveztettek egy új palotát, amelynek a megcsinálásával Tisza és Kemény vállalkozókat bízták meg.

Most már a vállalkozók vették át a rendelkezést. Két hét alatt végeztek a lebontással, sőt az új ház alapozásával is készen vannak. Csak egy kis baj akadálykodott. Hollub József kerületi mérnök künn járt a helyszínen és csak úgy adta meg az engedélyt a bontásra, hogy a tűzfalat megahagyják, egy-egy méter hosszú darabot fejtessenek le egyszerre, a megmaradt részt pedig aláduczolják. Ez a rendelkezés persze nagy akadályul szolgált, a munkát nem lehetett olyan gyors tempóban előre vinni. Eleinte csak figyeltek a parancsra, de aztán megfélekedtek róla.

A telek mellett balról a Szénássy-féle divatáruház áll, a régi tűzfal ehhez az épülethez támaszkodik. Szenes Róbert, a cég üzletvezetője, még a múlt pénteken észrevette, hogy a ház fala repe-

dezni kezd. Eleinte csak vékony hasadékok mutatkoztak, de aztán a fal erősen repedezett. Azonnal értesítették a cég építészét, Jónás építész, aki megvizsgálta a szakadékokat és kijelentette, hogy komoly veszedelemről lehet tartani. Erre áthívták Grätzer János pallért, aki a szomszéd telken az építést vezeti, ő azonban már nem látta ilyen veszélyesnek a helyzetet:

— Nincs itt semmi baj. — okoskodott — ez minden új háznál így van! . . .

Az építész azonban erősködött és erre belenyugodott abba, hogy majd próbát tartanak. Selyem papírossal beragasztották a nyílásokat, hogy megfigyeljék, tovább húzódik-e a repedés. A papíros elszakadt, a próba sikerült.

— Még mindig semmi baj — volt az optimista pallér válasza — összeomlásról szó se lehet! . . .

A házbéliek, az üzlet alkalmazottai erre megnyugodtak, de ma délután vasatlan dolog történt. Két órakor hirtelen végig háradt az egész fal. A pallér megint csak oda került, de fejcsóváláson kívül nem csinált egyebet, meg megint szorgalmasan nyomtatta a selyem papírszeleteket. Fél három óra felé megismétlődtek a repedések, ez végre kihozta nyugalmából Grätzert, azonnal duczokat hozatott és hogy megmentse amit lehet, összes munkásokkal hozzálátott az alátámasztáshoz. De már késő volt. Jónás építésmérnök is erőveszében lépett most már fel, mire aztán hozzáálltak a ház kiürítéséhez. Szénássy-cég hátra húzódott Szervitálér 2. szám alatt levő házába; az első emeleten Katzer József szörme megóvó intézete volt, a második emeleten pedig Grünbaum Mór szabónak van raktára. Kammerkö János házmesterrel, aki hátul az udvarban huzta meg magát egy kis lakásban, egvült költözött ki mindenki a veszélyeztetett házból.

Épp itt volt az ideje. A ház már erősen repedezni kezdett, sűrű kopogással hullott le a vakolat, majd tégladarabok potyogtak le. A téren való keresztyűjárás is kezdett életveszedelmessé válni. Az időközben értesített kerületi főmérnök: Hollub József vette át a vezetést és azonnal intézkedett, hogy a teret zárják el a forgalomtól. A tér két részét fahasángokkal választották el és a kivezényelt rendőrök vigyáztak, hogy senki se mehessen keresztül a kis térségen.

A pesti közönség hamarosan feltalálta magát és megint a humoros oldaláról látta a dolgot. Rossz viccek repültek a levegőben, mert hiszen az csak természetes, hogy egy-kettőre tekintélyes számú publikum szorongott a fahasángok körül. A falak néha-néha megroppantak, mindig kacaj volt rá a felelet.

— Na, mi lesz, nehéz meghalni? — csufolódott mindenki. — Mikor fordulsz már fel?!

Szénássy Gyula és társa emberei addig bent erősen dolgoztak. Ezen a részen az angol ruhák kelméje volt felhalmozva, ebben a részben állandóan 85 ember dolgozik. De most ez se volt elég, áthívták a főüzletből a 115 embert és egvült fáradnak, hogy megmentsenek mégis valamit a menthetőből. Az épületben való tartózkodás azonban már komoly veszedelemmel fenyegetett és ezért a mérnök kiharancsolt mindenkit.

Három negyed öt óra volt. Épp elakartak távozni, csak még két munkást vártak vissza, akik apróságokért hátra kéltek, amikor irtózatos robaj hallatszott. A két munkás ijedt arczeval rohant kifelé. A tűzfal teljes hosszában és magasságában leomlott és méter szélességben magával huzta a Szénássy-féle épületet.

Borzalmas fejveszettség támadt. Mindenki a másikat kereste, a nézőközönség is ijedten menekült, hamarosan husz-harmincz halottról beszéltek, persze csak mese, fantázia volt az egész. Egy pár pillanat alatt künn voltak a mentők, akiknek azonban nem sok dolguk akadt. Mindössze egy Sonnenfeld Oszkár nevű hivatalnok sebet kötözték be, akire rázuhant a törmelék. A tűzoltók is ott teremtek és hozzáálltak a munkához.

A helyszíni vizsgálatot csak holnap tartják meg és így egvelőre nem tudni, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség? A kár hozzávetőleg 200—300 ezer korona, ami minden valószínűség szerint a vállalkozókat terheli.

UJDONSÁGOK

— **Időjárás.** Hazánkban az elmúlt 24 óra alatt a kis Alföldet, a Dunántul nagy részét, meg az Alföldön délnyugatról északra felé húzódó sávszerű részt kivéve mindenfelé voltak kisebb-nagyobb zivataros esők. Nagyobb csapadékot jelentettek: Zólyom (13), Késmárk (12), Beszki (26), Kiskartal (22), Izsák (17), Görgényzentimre (18), Petrozsény (26), Homokbálysnyos (44), Homokbálysnyosról és Akuszlatináról jég-estét is jelentettek. Egyébként meleg idő uralkodott. A hőmérséklet reggelre északon kevéssel süllyedt; a maximum 28 fok C volt Eszéken, a minimum 6 fok C Tátrafüreden és Arvaváralján. — *Jóslat:* Változékony idő várható, zivataros esőkkel és későbbi hősüllyedéssel.

— **A király.** Ischli jelentés szerint a király vasárnap délután fél 4 órakor gróf Paar főhadsegéd kíséretében az Ebenzweier-kastélyba hajtatott, hogy meglátogassa *Mária Berta* madridi hercegnőt. A felség egy negyed 5 órakor érkezett a kastélyba, ahol egy fél órát töltött a hercegnő, *Bourbon Alfonz* herceg és neje társaságában. Délután háromnegyed 5 órakor a felség automobilon visszavert Ischle, ahova fél 6 órakor érkezett meg. Öfélésgét, aki kitűnő színben van, úgy az Ebenzweier-kastély, mint az egész utvonalon mentén várakozó közönség lelkes ovációkban részesítette.

— **Hírek a trónörököséről.** *Ferencz Ferdinánd* főherceg, aki családjával jelenleg Blankenberg belga fürdőhelyen tartózkodik, augusztus elején visszatér és a nyarat részint a Salzburg melletti Bluhmbachban, részint pedig Konopistben, Prága mellett fogja tölteni. Blankenbergben a trónörökös családja és csekély számú kísérete a „Josephine” és „Henriette” nevű kis tengerparti villákban lakik. Őszszel a trónörökös résztvesz a nagygyakorlaton, amely az idén Csehországban lesz, azonkívül több bel- és külföldi reprezentációs út is van tervbe véve. Valószínűleg az eckartsau vadász-kastélyban is fog rövidebb ideig tartózkodni, ahol — hír szerint *Vilmos* császár meg fogja látogatni. A nagygyakorlatokon a trónörökösön kívül *József Ferdinánd* főherceg, altábornagy is részt fog venni. Októberben a trónörökös a király képviselőjeként két külföldi utat tesz: nevezetesen Münchenbe, hogy meglátogassa a bajor régenshercegi párt és *Lipcsébe* a lipcsei népcsa emlékére állított oszlop leleplezésének ünnepére, amelyen *Vilmos* császár is jelen lesz, a czár pedig képviselőként fogja magát. Arról is van szó, hogy a trónörökös *Bosznia*ba utazik, ahol a szerajevói új nagy közkórház felavatásánál óhajtiák jelenlétét. Hasonlóképpen Innsbrucki lapok arról írják, hogy a trónörökös az *ambrasi* kastélyban is szándékozik hosszabb időt tölteni. Ez azonban nem valószínű, legfeljebb Bluhmbachból esetleg ha oda rándul a trónörökös, hogy megtekintse a kastélyban folyó átalakítási munkálatokat. A kastélyt ugyanis teljesen visszaállítják abba az architektónikus habitusba, amelyet II. Ferdinánd király adott neki. E célból a múlt században hozzáépített gót tornyokat és gót stílusú felépítményeket mind lebontják és az egész kastélynak egyöntetű renaissance külsőt adnak. A kastély régi lovagtermében fogják elhelyezni a híres ambrasi régiséggyűjteményt. A kastély átalakítása több mint fél millió koronába kerül és átalakítása után a trónörökös, hír szerint, itt fogja tölteni rendszeresen a nyarat.

— **Tanítóból ügyvéd.** Debreczen város ügyvédi kara néhány nap óta egy új és érdekes taggal szaporodott. A legfiatalabb debreczeni fiskális, dr. *Osváth János*, ugyanis *néptanító* volt és mint meglett férfi hagyta oda a pedagógiai pályát, hogy törvénykönyvekkel cserélje föl a tanítói katedrát. Néhány évvel ezelőtt még a békéscsabai polgári fiúiskola igazgatója volt *Osváth János*, de közben magánúton elvégezte a jogot, majd megszerezte a doktorátust, a napokban pedig sikerrel tette le az *ügyvédi vizsgát* Marosvásárhelyen és mint új fiskális Debreczenbe bejegyeztette magát az ügyvédi kamarába.

— **Lukács László Tátralomniczon.** *Lukács László* volt miniszterelnök, családjával Tátralomniczon időzik, ahol nyári üdülésének hátralevő részét fogja eltölteni. Tátralomniczon a Palota-szállóban igen szép társaság van együtt. Ott van báró *Hengelmüller László*, volt washingtoni nagykövetségünk is.

— **Magyar ember kalandja Szalonikiben.** Szalonikii jelentés szerint egy *Raskovics* Iván nevű embert, aki július 1-én Budapestről érkezett ide, hogy itt mozgásházát nyisson, tévedésből *letartóztatták*, mert bolgárnak nézték. bár okmányaival szabályszerűen igazolta magát. Több bolgárral együtt Görögországba szállították. Thesszália egyik falujában most ráakadtak és szabadon bocsátották. Az osztrák-magyar főkonzulátus tiltakozott *Raskovics* letartóztatása ellen a görög hatóságknál. *Ras-*

— **A Magyar Nemzet megszűnése.** A mindenkori kormányok jól ismert félhivatalos jellegű orgánuma, a harminczkétesztendő *Magyar Nemzet* a mindent reformáló Tisza akarataiból megszünt a vasárnapi számmal. A szerkesztőség minden szentimentalizmus nélkül bucsuzott a lapban azoktól a tényezőktől, akik támogatták. Mi, akik nem tartozunk e tényezők közé, sőt állandóan harczban állottunk munkapárti kollégáinkkal, sajnálatlaltal vesztünk tőle bucsut, mert mint igazán tiszeletreméltó ellenfélről meg kell állapítanunk róla, hogy soha mérgezett fegyverrel nem küzdött, az előkelő, izléses tónust és színvonalat mindig megőrizte, még akkor is, amikor körülötte a legféltelenebb bihari virtuskodás dühöngött. Hogy az ellenkező pólus szövöcséje a másik táborban ennyi őszinte rokonszenvenet vált ki, ezért az érdem *Lándor* Tivadaré. A M. N. volt kiváló felelős szerkesztőjé, aki nemcsak a tollnak mestere, de régen egyike a magyar zsurnalisztika legjobbainak, tetőtől talpig melegen érző, bajtársi és szociális gondolkodású ember. De nem szabad megfeledkeznünk derék gárdájáról, amelynek sorában *Ambrus* Zoltán, *Balogh* Pál, *Palágyi* Lajos, *Süle* Antal, *Belilen* Pál, dr. *Kun* Andor, *Szekula* Jenő, *Szöcs* Pál, *Sugár* Zsigmond, *Magyar* Károly, dr. *Jeszenszky* Sándor, *Fodor* Ferencz és mások, mint belmunkatársak java tehetségükkel szolgálták szerkesztőjük intenczióit. A zsurnalista társadalom a legnagyobb szeretettel veszi őket továbbra is körül.

— **Német báró magyar jobbágyai.** A sűrű kassai erdők egyik tisztásán, Kassahármorban vasöntődéje van báró *Jacob* Ottokárnak, egy Németországból idezakadt iparoscsalád sarjának. A *gyárban* az a rendszer honosodott meg, hogy a szakmunkásoknak is *csak napszámosságok* való munkakönyvet adnak ki, amelyeket azután a munkások *más gyárba* nem mehetnek és így éltek *végéig kénytelenek a vasgyáros bárót szolgálni*. A négy elemi kijárt től fiuk hiába válnak mesterré az évek folyamán, a báró nem szabadítja fel őket, noha erre az ipartörvények is kötelezik. Valósággal a hármorhoz vannak kötvé, mert napszámosságokkal szakmunkára seholsem veszik fel őket. A röghöz-kötöttségnek ezen új rendszere ellen hiába szólalt fel több ízben *Rados* Lipót volt kassai iparfelügyelő is, mert mindmáig nem változott a helyzet. A jobbágyoknak ez a formája természetesen nemcsak arra jó, hogy a gyár így biztosítja magának a munkásait, hanem arra is, hogy *koldusbérrel fizessék* őket. Az átlagos kereset alig éri el a napi két koronát és a *leggyakorlottabb* öntő sem keres *három koronát*. Így történik azután, hogy a *szakmunkások, csak hogy szabaduljanak, elmennek a közeli bányákba dolgozni, a bátrabbak pedig Amerikába szöknek*. Az utóbbi évben közel százan szöktek Amerikába. A múlt hét egyik éjjelén hat munkást vittek át a határon a galicziai Muszvinánál az ügy-nökök. Jellemző még az is, hogy a hármornak 152 munkással külön gyári pénztára van, holott a törvény szerint erre legalább 300 munkás kell.

— **A kolera.** A fővárosban dr. *Maqyarevits* Mladen tisztii főorvos ma előterjesztést tett a polgármesternek, hogy a kolera elleni védekezésre *husz órával* a kolerabetegeknek, husz üres ágyneműt pedig a koleragyanasoknak tartanak fenn a Szent Gellért-kórházban épített *Arady-féle* barakkokban. Amennyiben a kolera nagyobb mérvet öltene, a főorvos azt a propozíciót tette, hogy a Szent Gellért-kórházban levő pavillonból a betegeket a Vágóhid-utczában levő szükséglakásokra szállítsák át és e célból a telepen *öt épületet* még ma üresítsenek ki. A főorvos előterjesztésére a szükséglakások telepen levő épületek közül ma délelőtt ötöt ki is üresítették. A belügyminiszterium közlése szerint a *Temesszigeten* előfordult gyanus esetek egyikében a bakteriológiai vizsgálat kolerát állapított meg. A belügyminiszter a párisi egyezményben előírt értesítéseket erre vonatkozólag szétküldte. Tekintettel arra, hogy a koleraeset Temesszigeten, tehát a Duna-mentén fordult elő, — bár az illetékes hatóságok már annak idején megtették a legmesszebbmenő óvintézkedéseket — a belügyminiszter egy ma küldött rendelettel Magyarország valamennyi hajózható folyója mentén lévő élénkebb forgalmu kikötőben *állandó szigorú orvosi vizsgálatot* léptetett életbe. Az összes délvidéki határállomásokon a legszigorubb orvosi ellenőrzés iránti intézkedések május harmadika óta hatályban vannak.

— **Milliók tüzkár.** Gödingben a Redlich-testvérek nagy kiterjedésű téglagyára, amely csak most épült föl, földig égett. *A kár meghaladja a millió*

— **Királyi kitüntetés.** A király idős *Kenyeres* Károly brassói likörgyárosnak, az ipar terén szerzett érdemei elismerésül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Karlsbadi botrány.** Karlsbad egyik legelőkelőbb szállodájában, az „Imperial Hotel”-ben, melyet most két éve lord *Westbury* építtetett nagy fényűzéssel, tizenhat millió korona költséggel, szombaton este *nagy botrány játszódott le*. A hotelben van a „*Karlsbader Renn*”-club helyisége, hol délutánonként és este *nagy kártyázások* folynak. A kártyabarlangba mindenki beléphet; se tagdíj, se külön felvétel nincs. Szombaton éjjel felé az egyik asztalnál *chemin de fer*-t játszottak. Egy német ur, ki a *krupié* mellett ült, észrevette, hogy a *krupié négy darab száz koronás zsetont a mellénye mögé csusztatott*. Egy másik játékos is észrevette a lopást, mire mindketten nagy botrányt csaptak. A *krupié* halottsápadtan tiltakozott, de közben a *német játékos torkon ragadta* a tolvajt. Rövid dulakodás után a tolvaj kiszakította magát és „*Polizei! Polizei!*”-kiáltással villámgyorsan kirohant. Egyenesen a pinczébe menekült le.

— *Schweinerei!*

— *Cochonnerie!*

— **Disznóság!** — kiabálták a felháborodott játékosok, s a következő negyedóra megakadt a játék. A négyszáz koronát a club vezetője természetesen visszafizette, de a pótlás nem csillapíthatta a játékosok megbotrányozását. A club *krupiéi és egyéb alkalmazottai* mind francziák s a játéklarangot igen előkelő emberek látogatták. Így az emlékezetes botrány alkalmával egy *Trautmannsdorf* herceg az *aranygyapjas* renndel a *gomblyukában* ült egyik játékasztal mellett. *Andrássy* Géza, egyik gróf *Csekonics*, *Esterházy* Alajos és *Péchy* Andor gyakori látogatója a clubnak, hol két nap előtt egy orosz nagyherceg is megfordult. A szálloda igazgatója meg akarta nyugtatni a közönséget, de óriási a felháborodás, s már többen jelentkeztek, kiket szintén meglóptak.

— **Bucsu a vizivárosban.** Vasárnap tartották meg a vizivárosi bucsut, mely ezúttal is igen élénk volt. A Batthyány-tér és környéke telve volt sátrakkal és mutatványos bódékkal. A bucsu egyházi része reggel 6 órakor csendes misével kezdődött. Délelőtt fél 10 órakor körmenet volt, utána zenés nagymise, melyet a templom plébánosa tartott. — Délután 4 órakor ünnepi vecsernye zárta be az egyházi részt, amely után folytatódott a vígság és a korezmák hajnalgig nagyon élénkek voltak. A bucsusokat a délutáni zápor egy időre szétverte, de az eső megszüntével ismét folytatódott a zaj és láрма.

— **Horvátoktól inzultált magyarok.** Fiumei jelentés szerint az Arbéből visszatérő egyik gőzös fedélzetén vasárnap felháborító horvát komizkodás folyt le. A gőzös Arbéből kirándulókat szállított. *Kraljeviczán* zágrábi horvát színészek és színésznők társasága is beszállott és csakhamar hangos danolással és lármával adott életjelt magáról. Este tíz óra felé a hajó fedélzetén *néhány magyar énekelni kezdett*, amire a horvát színészek közül az egyik *egy hajószelet dobott az éneklő magyarok felé*. Erre az egyik fiumei hivatalnok kérdőre vonta a társaságot, hogy *ki dobta feléjük a széket, de senki sem jelentkezett*. Később egy *Grdics* nevű horvát színész azt mondta, hogy *ha a magyarok dalolni akarnak, maradjanak otthon, de itt a horvát tenyeren maradjanak csöndesen*. Egy társa ugyanakkor *oldalba lökte a fiumei magánhivatalnokot*, aki erre névjegyet vett elő és odanvitotta inzultálóinak. Ez azonban *eltépte és félredobta*. A magánhivatalnok látván, hogy a *gorombáskodó* horvátokkal nem lehet szóba állni, csöndesen félrevonult. A magyar fürdőzők között *éghető* megbotrányozást keltett az incidens.

— **Herzl emléktünnepély.** Vasárnap délelőtt a „Herzl Cionista Polgárok Egyesülete” megünnepelte *Herzl* Tivadar halálának 9-ik évfordulóját. Az ünnepély a régi országház dísztermében folyt le. Dr. *Osztern* Lipót elnök tartalmas beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt és ismertette annak célját, *Herzl* emlékének ápolását. Utána dr. *Káhn* Nison mondott ünnepi beszédet, végül *Schönfeld* József ismertette a Cionista mozgalom keletkezését, fejlődését és a máig elért eredményt.

— **Hólyagos himlőjárvány.** Munkácsii jelentés szerint *Cernya* beregmegeyi községben kiütött a hólyagos himlő, mely eddig négy emberéletet követelt áldozatul. Az egész megyében elrendelték a kötelező védhimlőoltást.

— **Az árvíz.** Végre, sok szomorúság után az árvízszujtató vidék két eleven miniszterben fog gyönyörködni. *Dévről* táviratozzák ugyanis, hogy báró *Ghíllány* földművelésügyi minisztert, aki beutazza az erdélyrészi árvízszujtató vidékeket, holnapra várják Dévára. A miniszter onnan Marosújvárra fog utazni, ahol találkozik *Sándor* János belügyminiszterrel, akivel együtt beutazza aztán az egész árvízszujtató vidékeket. *Désről* jelentik, hogy Szolnok-Dobokamegyének az árvíz által sújtott területeinek bejárása és az okozott károk megállapítása végett dr. *Leidenfrost* Aurél gazdasági felügyelő és *Kukin* Vojin főmérnök, mint a földművelési és a kereskedelmi minisztériumok megbízottai odaérkeztek és gróf *Bethlen* Balázs főispán, *Fercencu* Endre műszaki tanácsos, *Csiky* Elek gazdasági felügyelő és *Bárdy* Géza főszolgabíró kíséretében bejárták a Szamos, a Sajó és az Ilosva völgyét. — Az árvízkárosultak segélyezési mozgalma is sikeresen folyik. A *Hazai Bank* ma tartott igazgatósági ülésén azt a határozatot hozta, hogy az árvízkárosultak javára 4000 koronát adományoz. mely összeget *Sándor* János belügyminiszterhez juttatták. *Aradról* jelentik, hogy báró *Ghíllány* Imre földművelésügyi miniszter ma reggel váratlanul Aradra érkezett és meglátogatta hivatalában *Csernovics* Diodor újságíró miniszteri tanácsost. A miniszter egy újságíróknak a következőket mondta:

— Mindenekelőtt konstatálni kívánom, hogy nem hivatalosan érkeztem Aradra. *Sándor* János belügyminiszter uralra be fogjuk járni az árvíz által elpusztított erdélyi területeket. Miután értesültem, hogy a belügyminiszter ur még nem érkezett meg kijelölt erdélyi találkozóhoz, így egy napot Aradon tölthetek és meglátogathatom régi barátomat, *Csernovics* tanácsos urat. Egyáltalán nem tudjuk milyen nagy mérvű a pusztítás és mennyi lehet a kár és így a kormány a segély mértékét még nem állapíthatta meg. A nyomorba jutott, hajlék nélküli maradt lakókat a kormány utasítására az illetékes hatóságok már elhelyezték és gondozás alá vették. A szerencsétlenségek helyén működő bizottságok azt jelentik, hogy az Alföldön a Tiszapartján nagyobb a kár, mint Erdélyben, mert a tiszapartján földek közül az ártereken kívül 150,000 holdat öntött el a víz. A kormányok és a jelenlegi kormány mindent megtesznek, hogy az árvíz katasztrófáknak elejét vegyék. Az idén azonban oly abnormális lecsapolódás volt Erdélyben, hogy a legkitünőbb ellenkiszármány sem tudták volna a vizet levezetni, sőt Erdély egyes részein lehetetlen is védőépítkezéseket teljesíteni. Az abnormális esőzést lehetetlen előre kiszámítani és így mi a legjobb akarral sem tudtuk a veszélynek elejét venni. A kormány megbízásából a katasztrófát ért vidékeken nagy bizottságok működnek, amelyek azt is kutatják, hogyan, mily építkezések segélyvel tudnók a jövőben a szerencsétlenséget elhárítani. Amennyire a mai pénzügyi helyzet megengedi, a kormány mindent elkövet a nagy csapás enyhítésére és a védőintézkedések teljesítésére. A Maros okozta az idén a legnagyobb riadalmat, tehát a Maros szabályozása soron kívül meg fog történni és pedig ugy az alsó, mint felső szakaszában a folyónak. Az ideai költségvetésbe egy millió koronát vettünk fel erre a célra, de az ideai katasztrófák siettetni fogják a folyó teljes rendezését. *Alsókubinból* jelentik: Vasárnap nagy felhőszakadás volt Arvamegyében. A víz sok termőföldet elcsodort. A megye inszégügyi bizottsága 3500 korona segélyt szavazott meg az árvízszujtató vármegyék inszégéseinek. A *Magyar Jelző-Értékpénz* az árvízkárosultaknak ötezer korona segélyt engedélyezett. A magyar királyi államasutak igazgatósága szerint a szatmár—bikszádi helyi érdekű vasuton már nincs forgalmi akadály s így a Bikszádi-füredőre való utazásnak nincs akadálya. Ez idő szerint a személy- és podgyászforgalom teljesen szünetel: a máramaros-sziget—kamara—kisboesköi helyi érdekű vasutakon Nagyboeskö, Gyertyánliget és Nagyboesköi gyártelep között; a küküllővári helyi érdekű vasuton Küküllővár és Balavásár között. A személyforgalom átszállással, a podgyászforgalom áthordással bonvolíttatik le a nagykaroly—somkúti helyi érdekű vasutakon Erdőszáda és Pusztahidegkú között.

— **Följelentett kávé.** A rendőrségen *Jures* Ferenc és *Vermes* Márton, a Mátyás király kávéház volt pinczérei följelentést tettek a kávéház tulajdonosa, *Steiner* Izidor ellen kauceziósikkasztás miatt. A két pinczér együttesen 16 ezer koronát adott néhány hónappal ezelőtt a kávéháznak. A két pinczér az óvadékukat visszakérték, de nem kapták. Erre megtették *Steiner* ellen a följelentést és *bűnügyi zárlatot* kértek a kávéházzal. *Világhy* fogalmazó az iratok betérjesztette az ügyvédséghez, ahol egy-két nap alatt döntenek a bűnügyi zárlat dolgában.

— **Villamos és automobil összeütközése.** Ma délután a Kristófina-tér és az *Alagut-utca* keresztezésénél a 600-as és a 646-os számú közúti villamosvasúti kocsik összeütköztek. Az összeütközés pillanatában *Holub* József fővárosi mérnök a II.—358-as számú gépkocsival a két kocsit közé szorult. A gépkocsi teljesen összetört és *Holub* mérnök csak könnyebben sérült meg. A mérnök felkötött karral segédkezett a Kristóf-téri házbeomlás mentésénél.

— **Szerelmi dráma Bécsben.** *Bécsből* jelentik: Egy itteni fogadóban ma reggel egy szobában az ágyon megtalálták egy szerelmespár holttestét. A férfi *Robausch* Ferencz magánhivatalnok, a leányt *Feldhammer* Bertának hívják. Teljesen fel voltak öltözve és testük már kihűlt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy veronállal megmérgezték magukat. Hátrahagyott levelükben azt írták, hogy mind a ketten tüdővészések, tehát inkább a halálba mennek.

— **Turista-szerencsétlenségek.** Berni jelentés szerint a Tour Salleresről három francia fiatalember, valószínűleg párisi diák, 1000 méter magas sziklacsúcsról lezuhant. A felismerhetetlenségig összeszelezott holttesteket sikerült felszínre hozni. A magas Mythenről egy zürichi asztalos lezuhant és meghalt. — *Innsbrucki* jelentés szerint tegnap délután a Brandhegyről lezuhant egy turista, akit előzőleg villámcsapás ért. A villámcsapás következtében több turista eszméletét veszítette és egyesek könnyű égési sebeket is szenvedtek. — Ugyancsak Innsbruckban történt, az ottani 59. számú gyalogezred két önkéntese szombaton kirándult a Gamskarstpitze nevű hegyre, ahonnan még tegnap sem tértek vissza. Fölkutatásukra expedíciót küldtek ki, amely ma egy szakadékban holtan találta az egyik önkéntest, *Widerin* Alfrédet aki egy vorarlbergi nagyiparis fia, míg a másik önkéntest, *Sonwald* budapesti tanárt még nem találták meg.

— **Orosz katonaszökevények.** Nagyszebenből jelentik: A verestoronvi határrendőrség kilencz gyanús alakot fogott el, akikről kiderült, hogy orosz katonaszökevények. A szökevények az odesszai kerülethez tartozó *Ismail* városban állomásozó 22. sz. határszéli dandárban szolgáltak. Attól rettegtek, hogy ha kitörne a háború, ők jutnának az első tűzbe, ezért szökte meg, át a román határon. A román csendőrök hamarosan elfogták őket és nem sokat teketőriáztak velük, hanem egy fűrészgárba küldték őket dolgozni. A szökevények csöbörből vederbe jutottak. Amikor Románia elrendelte az általános mozgósítást, őket is be akarták sorozni. Erre az oroszok újból továbbállottak és így kerültek át a magyar határon, ahol a határrendőrök föllelték le a társaságot. Semmiféle igazolvány vagy utlevél nem volt náluk, ezért letartóztatták valamennyiüket és Nagyszebenbe kísérték, ahol a határrendőrség megindította a vizsgálatot. A vizsgálat megállapította kitéltüket, de katonaszökevény léteikre nem szolgáltatták ki őket Oroszországnak, hanem állandó felügyelet mellett foglalkoztatni fogják. Jelenleg a talmácsi famunkáknál helyezték el az oroszokat.

— **Rejtélyek egy öngyilkos nő körül.** Szombaton este 8 óra tájban *Oláh* Miklós tokaji földbirtokos, amint az itteni Erzsébet-hídon keresztül ment, a hid közepe táján egy fekete női ernyőt és egy ridikült pillantott meg. Ugyanabban a pillanatban segélykiáltást is hallott, s amikor körülpillantott, a homályban is látta, hogy a *Tisza közepén egy női alak kétségbeesetten küzd a hullámokkal.* A hid itt igen magas, arra gondolni sem lehetett, hogy utána ugorjon a szerencsétlennek. A földbirtokos torkaszakadtából kiáltozott, de mire az odarohanó emberek megérkeztek, a nő elmerült. A közelben hajók horgonyoztak, ezek is odasiettek s megkísérelték a mentést, de még a holttestet sem sikerült kifogni; a sebesen zajló Tisza magával ragadta. A nő egészen kétségtelenül öngyilkos szándékkal vetette magát a folyóba. Akadtak tanúk, akik az ismeretlen, elgánsán öltözött nőt a délután folyamán többször látták, amint a hídon feltűnő izgatottsággal fel és alá járt. A ridikült bevitték a városházára, ahol tartalmát megvizsgálták. Találtak benne 7 korona aprópénzt, több kisebb értékű gvirút, egy Sátoraljai helytől Tokajig szóló II. osztályú vasúti jegyet s végül egy eltépett, gyászkeretes levélborítékot ezzel a czimzéssel:

„*Mizzi Bernard aus Karlsruhe, zuletzt weilend in Kassa.* A tokaji és sátoraljai helyi rendőrség most főleg a levélboríték alapján kutatja, hogy ki volt a rejtélyes öngyilkos. Táviratok mentek Karlsruheba és Kassára, de eddig még pozitív híradás nem érkezett. A rendőrség azt gyanítja, hogy az öngyilkos vagy kávéházi felirónő, vagy német nevelőnő volt.

— **Jóslat a világ végéről.** Egy furcsa nevű német ur, bizonyos *Ladislau Adam Noah Olschowsky* bejósolja nekünk a világ végét, hogy legyen mitől félni a jámbor halandónak, hiszen ugy sincs elég baj és más gond a földi tereken. A hosszunevű német, aki különben foglalkozására nézve „testében és lelkében igaz keresztény”, nem minden czélatossággal nélkül viseli *Ádám* és *Noé* nevét. Szoros összeköttetést tart fenn a bibliával és ebből magyarázza, illetve bizonyítja a legkorrektebb következtetéssel, hogy a világnak vége lesz 1915 április tizenkettedikén. A derék próféta egész kis könyvet adott ki állításai igazolására, sőt rajzot is csatolt a fejtegetésekhez.

— **Automobil-szerencsétlenségek.** Párisi jelentés szerint *Melun* és *Fontaineblau* közt vasárnap délután rémes automobil-szerencsétlenség történt. Automobilon kirándult *Monchermont* színházi rendező, aki New-Yorkból került Párisba, 24 éves felesége, maga is színésznő, továbbá madame *Broussaut*, a párisi Nagy Opera igazgatójának neje. A negyedik volt *Monchermont* titkára, a ki a soffőr mellett ült. *Melun* közelében egy éles kanyarodónál szembejött ezzel az automobillal egy másik, *Braul* párisi ismert tőzsdeügynök gépkocsija. Egy ünnepelt szépség, *D'Orsay* kisasszony, a kiért *Braul* irigylik, kirándult *Fontainebleau*ba a tőzsdeügynökkel. A két automobil veszett száguldással rohant egymásnak és mind a kettő felborult. *Monchermont* és *D'Orsay* kisasszony az automobilok alá kerültek s menten szörnyethaltak. Mikor más kirándulók jöttek arra, már csak *Braul*, a színházi titkár és a két soffőr élt. A súlyosan sebesülteket beszállították a meluni kórházba. — Pólai jelentés szerint vasárnap reggel *Pisino* mellett egy automobil, amelyben a soffőrön kívül dr. *Wertheim* bécsi egyetemi tanár és unokahuga ültek, a pneumatik hirtelen felpukkanása következtében fölborult. A tanár és soffőr súlyosan megsebesültek, a leány sérületlen maradt. A gépkocsi tökéletesen elpusztult.

— **Beomlott a föld.** Tegnap délután két óra felé az Alsóvaspálya-utca 6. számú ház előtt az utat körülbélül hét méter hosszúságban beszakadt. A ház mellett vonul el a Máv. pályája is, amelyen a Czepléd felé járó vonatok közlekednek. Az itt elvonuló kilencz sínár közül kettő alatt egészen beszakadt a föld, úgy hogy a sinek a talpakkal együtt a levegőben lógtak. Éppen azok a sinek voltak ezek, amelyeken a gyorsvonat szokott közlekedni. Természetesen rögtön intézkedés történt, bizottság szállt ki a helyszínére s megejtették a vizsgálatot. Ennek eredményeképpen három sínpart üzemen kívül helyezték, de a többi sínáron a közlekedést engedélyezték, mert azokban semmi veszély nem forog fenn. A földbeomlást az utóbbi napok nagy esőzései idézték elő.

— **Olasz postatitkár sikkasztásai.** Nagyszabású csalásokat derített ki a milánói postai igazgatóság. Feltűnt, hogy az utolsó napokban *Sürin* kallódtak el pénzesutalványok, amelyekkel Milánóban adtak föl délnémetországi városokba. Nem egy olyan eset is volt, mikor a pénzesutalványokat a feladás után nagyvonalú összegre töltötték ki és a rendeltetési helyen a címzetteknek természetesen ezeket az összegeket fizették ki. A vizsgálat nyomában kiderítette, hogy egyes postatitkár sikkasztások, a föladvott pénzeket elsikkasztották, az utalványokat megsemmisítették, czinkostársaikkal összebuzelve, délnémetországi városokban a feladvottnál nagyobb összegeket fizettek ki. Az olasz postakincstár kára igen nagy.

— **Véres örökség.** Szombaton este *Alsóménken* felkereste *Szabó* Péternét leánya, *Makai* Jánosné és azzal fenyegette meg, hogy ha az atyai örökségét ki nem adja, megöli. Az özvegy a leánya elől az utczára menekült, unokájával *Bajnok* Istvánnal együtt, aki *Makainé*nak a leánya. Az utczán azonban elbűk ugrott *Makai*, aki odakünn várakozott és a kezében lévő konyhakéssel először a saját leányát szurta hátba azért, mert nagyanyja védelmére kelt, azután nekiesett anyósának és markolatig döfte a kést szívébe. *Makai* ezután *Kocsira* ült és *Szekszárdra* hajtatott, ahol önként jelentkezett az ügyvédségnek. A csendőrség *Makainét* is letartóztatta, mint felbujtót és tettestársat. *Bajnok* sértülése életveszélyes.

— **A rablógyilkos szerzetes haldoklik.** Varsói jelentés szerint a petrikai feyházban utolsó óráit éli *Mazoch* Damáz pálosrendi szerzetes, a csestochau kolostor rablógyilkosa, aki tulajdon testvérét ölte meg sógorőjének segítségével és a templom milliókat érő kincseit elrabolta. Elte fogytáig feyházba ítélte a törvényszék a gyilkos szerzetest és a varsói föltörvényszék helybenhagyta az ítéletet. A mokolói feyházba kellett volna átszállítani *Mazoch* Damáz, de a tüdővész ugy elfajult rajta, hogy Petrikauban hagyták s földadt neki az utolsó kenetet.

— **A halott turista titka.** A tátrafüredi Tengerszem-csucson talált turista-holttestéről kétség kizáróan megállapították, hogy az azonos az annak idején eltűnt *Weisz* dr. németországi turistával. A zsebkendőben és gallérban ugyanis *W* betűt találtak, a kabátzsebben pedig a *Neue Freie Presse* nek egy 1909. május 27-iki számát, *Weisz* dr. 1909. május 30-án tűnt el. A kabátzsebben ezenfelül egy kötet *Lenau*-verset találtak. A szerencsétlenül járt turista zsebeiben és pénztárczájában egy darab százmárkást, három darab huszkoronát, azonkívül 19 korona és 40 márká ezüstpénzt találtak. Megtalálták továbbá ezüstóráját is.

Megostorozott milliomas. A zentai országúton kinos eset eset támadt egy mézárós és Lederer Arthur, az ismert sokszoros milliomas között, akit a mézárós kiméletlenül inzultált a nyílt országúton. Dupák Imre csókai mézárós a me-renylő. Dupák Csókáról Zentára hajtattott kocsiján, mikor az országúton hirtelen feltűnt vele szemben a csókai uradalom automobilja, melyben Lederer Artur ült, a sokszoros milliomas. Az autó és a kocsí nem kerülhették ki egymást idejében, mire Dupák hirtelen keresztbe fordította az országúton a fogatot, mely előtt megállott a gépkocsi. Ekkor a mézárós hirtelen leugrott a kocsijáról, az autó mellett termelt és ostorával háromszor a milliomasra suított. Az afférnak a soffőr közbelépése vetett véget. Az inzultus folytatása a bíróság előtt lesz.

Rendőri hírek. Halál tolatás közben. Szalai Mihály huszonöt éves Máv kocsi rendező szombaton este a kelenföldi pályaudvaron tolatás közben két kocsí közé került, amelyek mellkasát bezúrták és rögtön meghalt. — **Eldázolás.** Tegnap este az Andrassy-ut 39. számú ház előtt Kanizsa József soffőr által vezetett berautó elütötte Ovárt István huszonkilenc éves cipészegédet, akit a mentők súlyos sérülésével a Rókus-kórházba vittek. A vigyázatlan soffőr ellen a rendőrség megindította a vizsgálatot. — Szombat este fél 9 órakor a hűvösvölgyi villamos végállomásán Strein István harmincznyolc éves szobafestő a mozgásban levő kocsiról leugrott és a pótkocsi kerekai alá esett. A kerek mind a két lábát levágták. A mentők életveszélyes sérülésekkel vitték a Szent János-kórházba. — Szombat este 10 óra tájban az Üllői-úton a váms és Kispeszt közötti országút részén a Fehér László által vezetett helyi-érdekű villamoskocsi elütötte Kaesula Illés földmunkás egyfogatu kocsiját, amely felborult, Kaesula Illés kiesett és súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők a Szent István-kórházba vitték. A kocsinak és lónak csodálatosképen nem történt semmi baja. — **Eletuntak.** Tegnap este a Vörösvári-ut 25. szám alatt Ivanovics Lajos harminczöt éves fuvaros fölakasztotta magát és mire tettét észrevették, már meghalt. — **Futó Géziáné Kocsis Róza** harminczöt éves léopóli neje a Hajcsár-ut 90. sz. alatt levő lakásán konyhakéssel elvágta a nyakát. A mentők súlyos sérülésével a Rókus-kórházba vitték. — **Betörések.** A szombati éj folyamán eddig ismeretlen tettesek alkulesen felnyitották Brigér Kálmánnak Sziv-utca 39. szám alatti fűszerüzletét, ahol a készpénztárt fölörték és onnan kétszáznyolcvan korona készpénzt ellop-tak. — Az Angol Park területén levő Hopla-hopp sátorba szombaton és vasárnap este is betörték. El-vittek huszonkilenc nikkellórá, öt vasórát és tizenegy darab kést. A rendőrség megindította a nyomozást és a tetteseket Ilkey Albert huszonkilenc éves napszámos és Bordács Albert tizenkilenc éves konyhalegény személyében letartóztatta. — **Szurkálások.** A külső Üllői-úton, a már Kispesztbe tartozó Csokonay-és Wekerle-utczák sarkán Priesner Miklós tizenkilenc éves péksze-gédet szivenszúrták. Mire megtalálták már elvérzett. A tettes állítólag egy huszonegy év körüli barna bajszu körgyári munkás volt. — **Futó István** huszonöt éves kocsist a Hungária-kört 61. számú ház előtt verében találta az éjjel egy rendőrorjárat. A kocsist ismeretlen tettesek megszurkálták és elrabolták nyolcz korona 40 filléres pénzt. A rendőrség nyomozza a tetteseket. — **Csendélet a köröndön.** A városligeti köröndön tegnap késő este Beck János cipészegéd egy padon enyelgett egy nővel. Több férfi megtámadta őt, amire a nő el-szaladt, Becket pedig a támadók összeszurkálták. A rendőrség megindította a nyomozást. — **Angyalcsinálók.** A rendőrség letartóztatta Merán Zsófia harmincznyolcz éves szülésznőt és ennek sógorasszonyát, Hadnagy Lina negyvenöt éves asszonyt, akik üzletszerűleg fog-lalkoztak magzatelhajtással. **Horváth Róza** husz éves szakácsnő, aki ezidőszent súlyos betegen fekszik a Rókus-kórházban, egy ottjárt detektívnek elmondotta, hogy Merán Zsófi végzett műtétet rajta. Erre előáll-itotta a rendőrség mind a kettőt és letartóztatta. — **Baleset a Dunán.** A Pannónia-nyolczas tegnap délután a Dunán gyakorlatozott. Egyszerre a csónak fölborult s a benne ülő nyolcz evezős és a kormányos a Dunába fordult. Mindannyian jó úszók voltak és minden baj nélkül kiúsztak a partra. — **Leleplezett zsebtolvaj.** Teg-nap délután az ügyeletes detektívek a Városligetben el-fogták Káplán István tizenkilenc éves gyári munkást, akinek gyanus viselkedése és forgolódása feltűnt a de-tek-tíveknek. Megmotozása alkalmából három zseborát találtak nála, amelyeket tegnap délután lopott ki az emberek zsebéből. Letartóztatták és átadják az ügyész-nek.

Halálozás. Kemény Frigyes nyugalmazott kir. táblabíró életének 61-ik évében elhunyt Nagyikindán. Nagy Károly járásbíró 42 éves korában Mezőtúron meghalt. Nagyarákói és kelemenfalvi Rakovszky Istvánné, szilasi és pilisi Szilassy Ida, Rakovszky István titkos ta-zácsosnak, az állami számvéviszék volt elnökének öz-vegye, a Pest melletti Maglódon hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunytban Rakovszky Iván országgyűlési képviselő és Rakovszky István, a Weisz Manfréd-féle vállalatok központi cégvezetője, édesanyjukat gyászol-ják. Az elhunytak kilencz gyermeke volt. Egyik veje Vagyon Árpád országgyűlési képviselő. A halott hült te-metét a család a turócmezeyi Nagyrákóra szállítja és ott a hó 31-én, déli egy órakor a családi sírkapolná-ban helyezeti örök nyugalomra. Ugyanez alkalommal szállítják Nagyrákóra az elhunyt férjének, Rakovszky Istvánnak és 1881-ben elhunyt Endre nevű fiának hült tetemét a kerepesi-uti temetőbe.

Halálozás. Kemény Frigyes nyugalmazott kir. táblabíró életének 61-ik évében elhunyt Nagyikindán. Nagy Károly járásbíró 42 éves korában Mezőtúron meghalt. Nagyarákói és kelemenfalvi Rakovszky Istvánné, szilasi és pilisi Szilassy Ida, Rakovszky István titkos ta-zácsosnak, az állami számvéviszék volt elnökének öz-vegye, a Pest melletti Maglódon hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunytban Rakovszky Iván országgyűlési képviselő és Rakovszky István, a Weisz Manfréd-féle vállalatok központi cégvezetője, édesanyjukat gyászol-ják. Az elhunytak kilencz gyermeke volt. Egyik veje Vagyon Árpád országgyűlési képviselő. A halott hült te-metét a család a turócmezeyi Nagyrákóra szállítja és ott a hó 31-én, déli egy órakor a családi sírkapolná-ban helyezeti örök nyugalomra. Ugyanez alkalommal szállítják Nagyrákóra az elhunyt férjének, Rakovszky Istvánnak és 1881-ben elhunyt Endre nevű fiának hült tetemét a kerepesi-uti temetőbe.

Halálozás. Kemény Frigyes nyugalmazott kir. táblabíró életének 61-ik évében elhunyt Nagyikindán. Nagy Károly járásbíró 42 éves korában Mezőtúron meghalt. Nagyarákói és kelemenfalvi Rakovszky Istvánné, szilasi és pilisi Szilassy Ida, Rakovszky István titkos ta-zácsosnak, az állami számvéviszék volt elnökének öz-vegye, a Pest melletti Maglódon hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunytban Rakovszky Iván országgyűlési képviselő és Rakovszky István, a Weisz Manfréd-féle vállalatok központi cégvezetője, édesanyjukat gyászol-ják. Az elhunytak kilencz gyermeke volt. Egyik veje Vagyon Árpád országgyűlési képviselő. A halott hült te-metét a család a turócmezeyi Nagyrákóra szállítja és ott a hó 31-én, déli egy órakor a családi sírkapolná-ban helyezeti örök nyugalomra. Ugyanez alkalommal szállítják Nagyrákóra az elhunyt férjének, Rakovszky Istvánnak és 1881-ben elhunyt Endre nevű fiának hült tetemét a kerepesi-uti temetőbe.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban fel-szerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermekorna- és vivásra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **A Vigszínház új tagjai.** A Vigszínházban az új szezon már augusztus 19-én kezdődik és ugyanakkor kezdik meg az újonnan szerződött ta-gok működésüket. A három új tag: *Virányi Sándor*, a szegedi színház volt bonvivantja, *Gyöngyösi Te-réz*, a szegedi színház volt naivája és *Gombaszögi Ella*, a színészakadémia végzett tehetséges nő-vendéke.

(*) **„A kék madár” kíséző zenéje.** Maurice Maeterlinck lírai mesejátéka, A kék madár az a darab, melyhez a legtöbb kíséző zenét komponál-tak. A darab francia nyelven jelent meg és fran-cziául is többször előadták, de kíséző muzsika nél-kül. A németek híres zeneköltője, Humperdinck Egbert komponált először kíséző zenét Maeterlinck darabjához és az ő partitúrájával adták elő ugy Német-, mint Franciaországban. A szentpétervári előadás alkalmával kapta a mesejáték második zenei illusztrációsóját, amikor is az oroszok zene-költője, Rimski-Korszakov komponált hozzá igen figyelemre méltó muzsikát. A budapesti bemutatón Nádor Mihály zenéje aratott óriási sikert. A fiatal magyar komponista muzsikája, mint már akkor megjegyeztük, igen komoly és művészi munka, mely külföldön is nagy érdeklődést keltett. Most egy negyedik komponistát is meg lehetett a lírai dráma. A berlini Schiller-theater bemutatóján Henry Fevrier muzsikája kísérte a darabot. Ez a negyedik kíséző zene, melyet „A kék madár”-hoz írtak.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

• **Dobos István repülése.** Székesfehérváron vasárnap délután ötezer főnyi közönség előtt *Do-bos* István pilóta a katonai gyakorlóterén Svachu-lay-monoplánon látványos repülést rendezett. Két-izben szállott fel s minden alkalommal két-három-száz méter magasságban repült; szép köröket írt le és végül siklórepüléssel simán leszállott. *Dobos* Istvánt a közönség ovációban részesítette. Tervbe volt véve egy harmadik felszállás is, amely azon-ban a hirtelen támadt eső miatt elmaradt.

• **Hadgyakorlat a levegőben.** Azok, akik a nyarat Velencében és a Lidón töltik, délelőttön-ként csodás hadijátékokban gyönyörködhetnek. A lidói szigetlet tudvalegőleg Malamocótól Chiog-giáig megerősítette az olasz hadvezetőség és mil-liókra rugó költséggel olyan védőbástyát emelt Ve-lencze elé, hogy idegen hatalmak hadihajói tíz ki-lométernyi közelségébe se juthatnak a lagunák vá-roának. A fortifikációkat most külön léghajós-és repülőgép-osztályval is ellátták s egy hét óta éppen ezeknek a gyakorlati szolgálatiaktól azt a csodás hadijátékot, amelyben a Lidón nyaralók reggelienként gyönyörködhetnek. Az olasz hadveze-tőség ennek a léghajó flottának az élére egy alumí-nium-léghajót csináltatott. Az alakja olyan, mint a Zeppelineké, a specialitása pedig az, hogy egy bi-zonyos magasságban teljesen láthatatlanná lesz, mert az alumínium színe egybeolvad a levegő szí-nével. A múlt héten az volt a gyakorlat propozi-ciója éppen, hogy Trieszt felől ez az alumínium léghajó Velence felé tart. Amint néhány kilomé-ternyire ért Malamocótól, az erődívenyek mögül kifutott a tengerre négy hydroplán és miután né-hány percig a habokat szelte: fölemelkedett a le-vegőbe és üldözőbe vette az alumínium-léghajót. Izzalmas hajszá volt. A repülőgépek jobbra-balra fordultak, keringtek; a léghajó pedig egy manőve-rezett, hogy mindig kikerüljön abból a gyűrűből, a melyet a repülőgépek köréje fonn akartak. Ekkor a parton megszólaltak a partvédő ágyúk (egy-egy hatalmas kolosszus mindegyik!) s egyszerre csak

Segély a szenvedőknek.

Ma, amikor az aki bírja, marja elvénél fogva, valóságos túlekedés folyik a megélhetésért; tes-tileg és szellemileg egy kimerül az ember, hogy majd mindenki betege a nehéz állapotoknak és gyógyulásra szorul. Milliói a napi küzdelemben kifáradt és meggyötört embereknek sóvárogva ke-resi azt a csodaszert, mely egészségüket, boldo-gságukat, munkaképességüket és életkedvüket ne-kik visszaadná. S vajjon nincsen-e olyan tudós, ki nekik megmondaná, nincsen-e sehol utmutatás arra, mit tegyünk, hogy elernyedt erőnk újra visz-szatérjen, hogy elszibadt lelkünk a reá nehezedő nyomás alól felszabaduljon? Ki könyvecskémot elolvasta, megkönnyebbült szívvel mondhatja reá: dehogyan nincsen! Ami után számosan hasztalanul kutattak, a segítő jótanácsot, a helyes utmutatást, könyvecskémben, mely bárkinek, ha kéri ingyen és bérmentve megküldetik, bizvást megtalálhatja. Irjon még ma az alábbi címre és egész díjtalanul, azonnal megkapja könyvecskémot. Szentlélek gyógyszerár szétküldési helye Budapest, VI. osz-tály 440.

az alumínium-léghajó fehér testén egy nagy fekete folt éktelenkedett, ami nyilvánvalóan mutatta, hogy az egyik próbálóveg eltalálta az „ellenséges léghajót.” Erre az megadta magát és a négy hydro-plán diadalmasan hozta be az erődök közé az alu-mínium-léghajót. A gyakorlatokban különben részt vesz a „Napoli” nevű csatahajó, a „Vettor Pisani” nevű czirkáló és egy torpedó-flotilla, amelynek a „Caypo” a vezetőhajója s amely két hét óta a ve-lencei „Giardino publico” előtt áll.

FŐVÁROS

(*) **A főváros statisztikája.** A fővárosi statisztikai hivatal kimutatása szerint a múlt héten a fővárosban élve született 471, halva 14 gyermek. Meghalt 311 egyn. Az esetek száma 156. Az év eleje óta élve született 13.274, halva 443 gyermek. Meghalt 9959 gyermek. Esketés volt 4883. — A kórházak közül a Szent Rókus-kórházba és fiók-jaiba felvettek 434, a Szent László-kórházba 330, a Szent János-kórházba és fiókjaiban 364 beteget. A kórházakban történt elhalálozások száma 63. — A marha és lóvásártérre felhajtottak 4097 szarvas-marhát és 148 lovat. Eladtak: 4093 szarvasmarhát és 470 lovat. Itt említjük meg, hogy a székesfővárosi statisztikai hivatal a központi városházáról a Váci-utca 78—80 sz. házba költözött. A hivatal telefonszámai: 97—51 és 97—52.

(*) **A betegségek.** A fővárosi tisztí főorvosi hivatal kimutatása szerint a fővárosban a múlt héten a ragadós betegségek állása a következő volt: Megbetegedés: hasi hagymáz 6, kanvaró 58, skarlát 88, számarhurut 6, ronesoló torok- és gége-lob 19, bárányhimlő 5, járványos fültömírgylob 3, vérhas 1, trachoma 1. Halálozás: hasi hagymáz 1, kanvaró 5, skarlát 13, ronesoló torok- és gége-lob 2. — **Dr. Magyarevits** Mladen tisztí főorvos ma előter-jesztést tett a polgármesternek, hogy a kolera el-leni védekezésre husz ágyat a kolera-betegeknek, husz üres ágyat pedig a kolera-gyanusoknak tartsa-nak fenn a Szent Gellért-kórházban épített Arady-féle barakkokban. Amennyiben a kolera nagyobb mérvet öltene, a főorvos azt a propozíciót tette, hogy a Szent Gellért-kórházban levő pavillonból a betegeket a Vágóhid-utczában levő szükséglaká-sos telepekre szállítsák át és e célból a telepen öt épületet még ma üresítsenek ki. A főorvos elő-terjesztésére a szükséglakások telepen lévő épüle-tek közül ma délelőtt ötöt ki is üresítettek.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Uj bírák a büntető járásbíroságnál.** Az igazságügyminiszter *Vecsey Gyula* dr. ipolyvási és *Heller Erik* dr. nezsideri kir. járásbírosági albirá-kat saját kérelmükre a budapesti kir. büntető já-rásbírosághoz helyezte át. Az igazságügyminiszter-nek ez a rendelkezése a bírósági jegyzőkre nézve nagyon sérelmes, mert a két üresedésben levő ál-lás áthelyezés útján lett betöltve, holott kinevezés-sel az amugy is mostoha előléptetési viszonyok mellett a jegyzők előléptetésén segítve lett volna.

§ **Uj törényszéki orvosok.** *Ajtay K.* Sándor törényszéki orvosszakértői tisztséggel megbízott egyetemi tanár és *Baloghy György* dr. törényszéki elnök között felmerült konfliktus most nyert elinté-zést az igazságügyminiszterumban. Az igazságügy-miniszter ugyanis *Orsós Ferencz* dr. pécsi közkör-házi főorvost megbízta a budapesti kir. büntető törényszék orvosi teendőinek ellátásával, *Ötvös József* dr. kir. törényszéki fogházorvost pedig a belgyógyászati szakra a büntető törényszék állan-dó orvosszakértőjévé nevezte ki törényszéki orvosi minőségben.

§ **Főurak rágalalmazási pöre.** Nagyváradról jelentik: *Báró Willburg* Aladár régebb idő óta pör-roskódott testvéreivel, báró *Szepessy-Szokol* József-nél és ennek férjével, egy hagyatéki pörből ki-folyólag. Willburg báró egy ízben egy nagyváradi hírlapíró előtt nyilatkozott a hagyatéki pör állásá-ról és ez alkalommal azt mondta, hogy a sógora *Rádl* Ödön ügyvédet valóltan információkkal ve-zette félre. Báró Szepessy-Szokol József ezt a nyi-latkozatot sértőnek találta magára nézve s ezért rá-galmazásért feljelentette báró Willburgot a nagy-váradi kir. törényszéknél. A kir. ügyészség vád-íratát most kézbesítették báró Willburgnak. Az ér-dekes rágalalmazási pört a nagyváradi esküdtbíroság fogja tárgyalni.

§ **Megvádolt nagybirtokos.** *Déváról* jelen-tik: *Serbán* Szilárd kőrösbányai nagybirtokos a dévai kir. ügyészséghez feljelentést adott be *Milkó* Milmos és fiai cég belfagjai és cégvezetője ellen, mert ezek egy erdővételből folyólag bünyvádi eljá-rást indítottak ellene. A dévai kir. ügyészség ma-gáéva tette *Serbán* Szilárd följelentését és a cég belfagjai ellen a büntetőügyi eljárást hamis vádas-kodás miatt megindította.

§ Az ezredpénztár fosztogatói. Losoncziól jelentik: Kishonthy Béla 25. gyalogezredbeli katonája és Kálmán Ferencz rimaszombati pénzügyőri fővigvázó kirabolták a losonci gyalogezred pénztárát. Kishonthy felett a helyőrségi bíróság ítélték. Kálmánt azonban, dacára annak, hogy a cselekmény elkövetésekor már besorozott katonája volt, polgári bíróság ítélte el. A kir. Kuria tanácsa most döntött az ez ügyben felmerült vitás kérdésben és pedig úgy, hogy a rimaszombati törvényszék ítéletét megsemmisítette s Kálmán Ferenczet kiadni rendelte a katonai hatóságnak.

SPORT

() Nem sikerültek a plönzsök. A Császár-díj napja sokáig emlékezetes lesz úgy a fogadóknak, mint azoknak az istállóknak, amelyek a zavarosban szeretnek halászni. Mert egy futam kivételével, a favoritok sorba kikapnak, de egynehány jól előkészített plönzs — mint *Altwien*, *Damon*, *Mon Cousin* — dugába dől s így, nagyon sovány vizgász, a publikumnak, meg van az az elégtétele, hogy nemcsak ők, hanem a beavatottak is elvezettek. A Császár-díj igen lapos esemény volt. Az az öt ló, amelyet felvergeltek 40.000 koronájáért, összevéve nem érte meg a díjat, amit legjobban mutat az eredmény, mert egy mezőny, amelyet Szépitő hand galopp képes megverni, nem sokat érhet. — A *Kottingbrunn* nyári akadályverseny-handicap-ban horribilis kvótához juttatta híveit — akik nem sokan voltak — egy vén csalatló: *Dick Turpin*, megverve a sárgaföldig lefogadott *Damont*. A győztes neregében Janek Ferencz rendkívül erős kezű lovasnak bizonyult s azt hisszük, mihamar szerződést fog kapni valamelyik jobb steeple-chase istállónál. Vivian bácsinak még most sem virradt fel, mert a suttvomban plönzsölt *Mon Cousin*ba egy kicsit belelovagoltak s a nagy kavardásban az a ló győzött, amelynek csak a legközelebbi handicapban kellett volna a megszokott módon kilókkal megjavulnia. A kis Nejedly gyerek hiába tartotta vissza *Villámot*, az menthetetlenül megnyerte a versenyt. Nem is ültetik egyhamar nveregbe a szófogadallan „lovas”. Készletes eredmények:

I. Nyeretlen kétévcsék verseny. 5000 K. 1200 m. I. gróf Wenckheim I. *Odusca* (Gultman), 2. Jaroslaw (Carslake), 3. The Woolbeater (Varga), 3. Gramola (Trigg). Futottak még: Valosca, Goncourt, Black Star. Tot.: 10: 40, 20: 29, 31, 32.

II. *Badeni* handicap. 3000 K. 1600 m. I. Schlesinger W. *Menelik* (Heasman), 2. Snap (gr. Esterházy), 3. Gránátos (Folias). Futottak még: Chan, Fast, Cocos, Fechter, Ladro. Tot.: 10: 104, 20: 45, 42, 28.

III. *Leobersdorfi* díj. 5000 K. 1000 m. I. Mr. Brown *Hadd!* (Pretzner), 2. Retract (Korb), 3. Gigant (Varga). Futott még: Opponent. Tot.: 10: 17, 20: 23, 23.

IV. *Császár díj*. 40.000 K. 2800 m. I. báro Springer G. *Szépitő* (Painter), 2. Poker (Varga), 3. Waterloo (Trigg), 3. Vivid (Janek). Futott még: Kokoro. Tot.: 10: 55, 20: 40, 30.

V. *Kétévcsék handicapja*. 3000 K. 900 m. I. Rothschild A. báró *Darku* (Pillár), 2. Altwien (Korb), 3. Gimphi (Carslake). Futottak még: Zora, Barcarolle, Susanne, Bold, Ágnes asszony, Halage, Miss Marcovil, Bettina, Lambach. Tot.: 10: 100, 20: 47, 31, 43.

VI. *Kottingbrunn* nyári akadályverseny. (Handicap). 8000 K. 4000 m. I. Rosenthal Fr. *Dick Turpin* (Janek F.), 2. Damon (Szente), 3. Tabán (Harrison). Futottak még: Monte Carlo, Gara, Royal Mail, Chinin, Landeskind. Tot.: 10: 466, 20: 82, 26, 37.

VII. *Handicap*. 3000 K. 1000 m. I. Nowotny L. *Villám* (Nejedly), 2. Titan (Gulvási), 3. Gallia (Painter). Futottak még: Rabenbratt, Maid of Frusdale, Tacitus, Hungaria, Sclavin, Mon Cousin, Aleza, Anvus, Ivoire. Tot.: 10: 210, 20: 105, 45, 41.

*

Holnap ismét csak olyan nap lesz, amely a játékszervezőt van hivatva kielégíteni. Semmi sportjelentősége a futamoknak, emlvekre jelöltjeink ezek:

- I. *Thanks*—*Quenelle*—*Ladro*
- II. *Kakuk*—*Rama*—*Szemere-ist.*
- III. *Sprinter-ist.*—*Zivatar*
- IV. *Seagull*—*Duna*
- V. *Quo vadis*—*Lolotte*—*Taraska*
- VI. *Biserta*—*Taranto*
- VII. *Maedchen*—*Pani Dulska*

() A Király-díj. A Müegyetemi Athletikai és football Club nemzetközi uszóversenyének a főszáma a Király-díj volt, amelyet Beleznav László nyert meg Európa leggyorsabb sprinterével Curt Brettinggel szemben. Az egyes verseny-számok győztesei a következők voltak:

Kezdők versenyje (66% m.): 1. Lúgosi László MAFC 50 mp. — *Budapest székesfőváros vándordíja* (440 yard): Las-Torres Béla MAC, Swimm-ower. —

300 m. mellúszás (gróf Csáky-vándordíj): 1. Walter Bathe (Alter SV Boroszló) 4 p. 43.4 mp. Bathe rekord-kísérlete 200 m.-re 2 p. 45.6 mp. — *Junior-verseny* (100 m.): 1. Lúgosi László MAFC. — *Müegyds* (a müegyetemi díjért): 1. Farkas Ödön NSC 24 és fél p. — *100 m. hátúszás* (a földmívelésügyi miniszter vándordíj-ért): 1. Baronyi András MAC 1 p. 24.2 mp. — *Handicap* (66% m.): 1. Burgmayer Ferencz MTK. — *Király-díj* (100 yard): 1. Beleznav László dr. MAFC 57.6 mp., 2. Rendes László MAFC. 3. Curt Bretting Hellas, Magdeburg. Karcapással nyerve. — *Mellúszás handicap* (100 m.): 1. Simkó János FTC. — *Hátúszás handicap* (100 m.): 1. Ember Gábor MAFC 1 p. 39.6 mp. — *Handicap* (100 m.): 1. P. Maler Hellas 3 p. 10 mp. — *Staféta-verseny* (3-szor 66% m.): 1. Hellas 2 p. 11 mp. *Staféta-verseny* (3-szor 100 m., Budapest székesfőváros díja): 1. Hellas 3 p. 59.6 mp. — *Gyorsúszás* (100 m.): Szentgróthy MAFC. Swimm-ower. A Machlup-díjat a MAFC, a Kronberger-díjat a MAC nyerte.

() A munkásbiztosítópénztár versenye. A munkásbiztosítópénztári Tisztviselők Sport Egvesülete a Hungária-utli pályán rendezte atletikai versenyét, amelyen a 300 méteres síkfutásban Déván István országos rekordot javított. A győztesek a következők:

100 m. handicap. 1. Kovács I. FTC 11.2 mp. — *100 m. junior*: 1. Schubert BEAC 11.8 mp. — *400 m. junior*: 1. Weinreb Gy. MTK 54.6 mp. — *Magasugrás*: 1. Warden MTK 1.86 m. — *2 angol* (bajnokok kizárva): 1. Volhralik MTE 10 p. 31.2 mp. — *Súlydobás handicap*: 1. Gáspár J. MAC 1.30 m. e. 12.69 m. — *300 m. síkfutás*: 1. Déván MAC 36.6 mp. (Országos rekord). — *Diszkoszvetés handicap*: 1. Nyilassy BTC scratch 40.23 m. — *2 angol junior*: 1. Szoldos K MTK 10 p. 48 mp. — *4-szer 100 m. staféta*: 1. MAC (Radóczy II., Vadon, Déván, Nagy) 47.4 mp. Az elsőnek beérkezett MTK kereszteszést miatt diszkvalifikálva. — *1000 m. síkfutás*: 1. Mattvasovszky L. BEAC 2 p. 59 mp. — *Távolugrás handicap*: 1. Frank J. MTK 82 cm. e. 6.71 m. — *200 m. handicap*: 1. Gergely L. MTK 23.4 mp. — *800 m. junior*: 1. Biák S. MTE 2 p. 11 mp. — *Olimpiai staféta*: 1. MAC 3 p. 47.8 mp.

() *Atletikai viadal*. Három győzelmet érték el a magyar atléták a bécsi atletikai versenyen, a melynek eredményei a következők voltak:

100 m. bajnokság: 1. Mc Intosh Cambridge 10.5 mp., 2. Freddy Brüsszel 10.8 mp. — *Diszkosz bajnokság*: 1. Taipale 46 m. 36 cm., 2. Nádasdy FTC 41 m. 94 cm. — *Távolugrás*: 1. Kovács BEAC 697 cm., 2. Ashington Cambridge 690 cm. — *400 méter*: 1. Hermann Berliner SC 51.2 mp., 2. Mezey BEAC 51.3 mp. — *3000 m. handicap*: 1. Stoiber WAF 33 m. e. 15 p. 17 mp., 2. Merinzy Bécs 500 m. e. — *Súlydobás*: 1. Mudin I. MAC 14 m., 2. Taipale 13 m. 32 cm. — *4-szer 100 m. stféta*: 1. MTK (Szenes, Rády, Rákos, Szalay) 44.4 mp., 2. WAC. — *1500 m.*: 1. Wide Stockholm 4 p. 2 mp., 2. Ernst BSC 4 p. 5.1 mp. — *100+200+300+800 m. staféta*: 1. Cambridge 3 p. 23.6 mp., 2. MTK 3 p. 24.4 mp. — *Dekaton*: 1. Halt München 7146.805 pont, 2. Schaffer Bécs.

() A Hunyadi-serleg döntője. A Temesvári Athletikai Club rendezésében tegnap került döntésre a Hunyadi-serleg döntője, amelyet a TAC Ujlaki Rezső révén nagy fölényvel nyert meg a tavalyi védő MAC ellen. A győzelmek a következők voltak:

100 yard: 1. Szemessy TAC 10.4 mp. — *Súlydobás*: 1. Ujlaki TAC 12 m. 50 cm. — *Diszkoszdobás*: 1. Ujlaki TAC 43 m. 73 cm. — *Staféta*. (100+200+400+800 m.): 1. MAC. — *1 angol*: 1. Bukovinszky MAC 2 p. 23 mp. — *A Hunyadi-serleg eredménye*: 1. TAC 26 pont. — *Geregydobás*: 1. Ujlaki 53 m. 12 cm. — *220 yard handicap*: 1. Szemessy TAC. — *Helyből távolugrás*: 1. Riesz TAC 3 m. 2 cm. — *Távolugrás*: 1. Nagy J. TAC 550 cm. — *Kalapácsolás*: 1. Mudin 38 m. 16 cm. — *¼ angol mértföldes handicap*: 1. Steinfeld Aradi TE. — *3 angol mértföld*: 1. Makkai M. Nagykikindai AC 250 m. e.

() A spártaiak országos versenye. A Spárta Athletikai Club országos versenyének eredménye a következő:

Távolugrás II. oszt.: 1. Rex Ernő MAFC 6.28 m. *1 angol mértföldes síkfutás*: (Bajnokok kizárva). 1. Mattvasovszky László BEAC 4 p. 39.6 mp. — *200 m. síkfutás handicap*: 1. Prener József FTC. — *Helyből távolugrás*: 1. Ákos Imre Spárta 3.01 m. — *Diszkoszdobás handicap*: 1. Magyar Zoltán Spárta 11.25 m. e. 38.72 m. — *Súlydobás kezdőknek*: 1. Pillitz Nándor MTK 9.98 m. — *4-szer 300 méteren staféta*: (Bajnokok kizárva). 1. Spárta 2 p. 40.4 mp. — *3000 méteres síkfutás handicap*: 1. Lovass Antal MAC ser. 9 p. 31.6 mp.

() A Vándorkedv versenye. A Vándorkedv Kerékpár Kör kerékpár versenyének eredményei a következők voltak:

Kezdők versenyje 1000 m.: 1. Horváth Lajos Horgony 1 p. 34 mp. — *A Vándorkedv nagy díja*: 1. Havas MTK 3 p. 2 mp. — *Junior pontverseny* 3000 m.: 1. Klíma Világosság 12 p. — *Akadályverseny* 2000 m.: 1. Hoksch István. — *Vadászverseny* 2000 m.: 1. Baulos B. Horgony. — *Motorverseny* 5 km. I. oszt.: 1. Deutsch Sámuel MTK 5 p. 35 mp. — *Térelőverseny* 2000 m.: 1. Kiss József 20 m. előny. — *15 km. motorvezetéses verseny*: 1. Tóth Gyula Törekvés 24 p. — *Polómérkőzés*: FTC—MTK 2:0 (2:0).

Felelős szerkesztő

DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat

Igazgató: ERDŐS ARMAND

KÖZGAZDASÁG

A balkáni piacokról. Romániában a háboru igen nagy károkat okoz az iparnak, mezőgazdaságnak és kereskedelemnek. A mozgósítás elrendelése után a bankokat a betevők tömegesen rohanattak meg, de a bankok a betevőket minden további magyarázat nélkül elutasították. A mezőgazdaságban, mely ugvis allandóan küzd a munkahiány miatt, most a munkások mozgósítása folytán a *termés naqu része pusztulásnak indul*. A bait telézi, hogy a hatóságok még a szarvasmarhákat és a lovakat is rekviráltak. Az üzlet teljesen pang. Olyan kereskedők, akik tőkeerejükkel fogva kibírták a hosszú gazdasági válságot, most szinten nem tudnak eleget tenni a kötelezettségeiknek. A vaskereskedők semmit sem tudnak eladni. Csak a kézmű- és fűszerkereskedők adnak el sokat a katonaságnak. A többi kereskedők most 6 havi általános moratorium szükségét hangoztatják, de a nagybankok ellenzik ezt, mert az idegen tőkék teljes visszavonulását tartanak. A vasúti forgalom négy hét óta szünetel. A vasúti kocsikat ott állították meg, ahol a mozgósítási parancs érte. A vagonokban volt árut, sokszor az ömlesztett árut is, kihányták a vagonokból. Rendeléseket romániai kereskedőktől most nem lehet fölvenni. *Bulqáriában* a bankok hitelt még a *lejobb czégeknek sem nyújtanak*. Épp így nem foglalkoznak oly műveletekkel, melyek bármi néven nevezendő kockázattal járnak. Lombard üzletek elvéve előfordulnak, kedvezőtlen feltételek mellett, egyébként a bankok tevékenysége csekkek vetelében és eladásában merül ki. Az árfolyamok megállapításánál a Banque Nationale de Bulgarie hivatalos árfolyamjegyzéseit kellene ugyan alapul venni, miután azonban ez a bank csekkeket külföldi piacokra alig, vagy egyáltalán nem ad el, a maganbankok megállapította árfolyamok a hivatalos árfolyamokkal szemben 5—15 százalékos ingadozást mutatnak. A kereskedők a moratoriumot a legnagyobb mértékben kihasználják és szállítóknak nem fizetnek. Sajátságos, hogy gvenőbb czégek, melyeknek hitelképessége már a háboru előtt tartózkodással itéletelt meg, teljesítenek legnagyobb szállítóik részére — elvéve — részfelteket. A szándék, hogy hitelképességük a háboru után jobb mértékkel itellessék meg és hogy nyomban a háboru után hitelt kapjanak, szembeötöl, éppen ezért ajánlatos, hogy a gvárak a fizetéseket teljesítő czégekkel szemben is a legnagyobb figyelemmel járjanak el.

Földgázvilágítás egy erdélyi fűrdőben. Medgyesről írják: Medgyes közelében Bazna-fűrdőn már a mult évben bőséges földgázforrásokra bukkantak. A fűrdő igazgatósága nem késett a természet váratlan ajándékát megfelelően kiaknázni és már elkészítette a terveket, amelyek szerint a fűrdőtelepet, valamint a közeli Felsőbajom községet a földgázzal fogják világítani. A szivattyúk hajtására, a bazinok fölmelegítésére is mind a földgáz erejét használják fel és földgázzal pároliák le a kitünő minőségű báznai jödsöt, amely egyenértékű a halli sóval.

Ultimoprolongáció az értéktözsden. Az ultimohalasztást mindjárt a megnyitáskor gyorsan és könnyen intézték el. A halasztandó anyag, bár a multkorinál valamivel nagyobb volt, a bankok mégis nagyjában változatlan, sőt valamivel olcsóbban vették kosztba a papirokat. A kuliszban report fejében 6 és fél—9 százalékot fizettek. Díjtételek a következők: Osztrák hitel 2.18—3.54 korona. Állami vasut 1.95—3.47 korona. Déli vasut 0.70—0.97 korona. Korona járadék 0.12—0.29 korona mind augusztus ultimójáig. Agrárbank 0.59—1.19 korona, Magyar hitel 1.60—2.60 korona. Leszámlító 0.64—1.24 korona. Magyar bank 0.73—1.38 korona. Jelzálog 0.72—1.22 korona. Hazai bank 0.40—0.75 korona. Rima 1.67—2.48 korona. Városi villamos 0.64—1.04 korona. Közuti vasut 1.49—2.24 korona mind augusztus ultimójáig.

A hadsereg zabszükséglete. A Baranvamegyei Gazdasági Egvesület hadseregszállító szakosztálya több ezer métermázsza zabot kíván beszerezni a megyebeli gazdáktól. Az áru az egvesület pécsi raktárába szállítandó 1913. augusztus 15-től 1914. június 30-ig. A vételárat készpénzben fizetik ki. Bejelentéseket augusztus 15-ig fogad el az egvesület titkári hivatala.

Kismányai Fedélcserépgyár Részv.-Társ.

Meghívó.

A Kismányai Fedélcserépgyár Részvénytársaság 1913. évi *augusztus 6-án* délelőtt 1/2 11 órákor a kismányai gyártelepén lévő irodahelyiségében tartja a

VII. rendes évi közgyűlését,

amelyre a t. részvényeseket az igazgatóság ezennel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Az 1912—1913. üzletévi mérleg és eredmény számla előterjesztése.
2. Az igazgatóság jelentése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. Határozathozatal az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény tárgyában.
5. Az igazgatóság kiegészítése választás útján.
6. A felügyelő-bizottság kiegészítése választás útján.
7. Határozathozatal a részvénytöke leszállítása ügyében.
8. Az alapszabályok 1, 2, 4, 11, 24, 25, 29, 32, 33, 34, 35, 39, 40, 44 és 51. paragrafusainak a módosítása.
9. Esetleges indítványok.

Kismánya, 1913. július 29.

Az igazgatóság.

Kismányai Fedélcserépgyár Részv.-Társ. mérleg számlája:

Vagyon: Pénztár 28.209 korona. Gyártelep és gépbérendezés 932.973 korona 90 fillér. Árultár 101.590 korona. Értékpapír 124.000 korona. Adóssok 537.052 korona 41 fillér. Összesen 1.718.054 korona 40 fillér.

Teher: Részvénytöke 480.000 korona. Hitelezők 1.179.754 korona 63 fillér. Tartalék-alap 18.100 korona. Gépbérendezések értékcsökkenési tartalékalap 38.579 korona 77 fillér. Fel nem vett osztalék 38.579 korona 77 fillér. Összesen 1.718.054 korona 40 fillér.

Kismánya, 1913. márczius 31.

Az igazgatóság.

Ezen mérleget megvizsgálta, a főkönyvvel, valamint a segédkönyvekkel összehasonlította és rendben lévőnek találta.

A felügyelő-bizottság.

Kismányai Fedélcserépgyár R.-T. eredmény számlája:

Veszteség: Munkabérek 70.874 korona 37 fillér. Tiszti fizetések és lakbérek 14.237 korona 60 fillér. Kamatok 110.589 korona 57 fillér. Gyártási költségek 142.574 korona 84 fillér. Gépbérendezések értékcsökkenési tartalék-alap 16.579 korona 77 fillér. Összesen 354.856 korona 15 fillér.

Nyereség: Áruszámla bruttó nyeresége 352.706 korona 40 fillér. Nyereségáthozatal a múlt évről 2149 korona 75 fillér. Összesen 354.856 korona 15 fillér.

Kismánya, 1913. márczius 31.

Az igazgatóság.

Ezen eredmény számlát megvizsgálta, a főkönyvvel, valamint a segédkönyvekkel összehasonlította és rendben lévőnek találta.

A felügyelő-bizottság.

A malmok üzemredukciója. A fővárosi malmok befejezték az üzemkorlátozásra vonatkozó tárgyalásokat. A megállapodás értelmében a fővárosi malmok augusztus és december hónapokban hetenként négy, szeptember, október és november hónapokban hetenként öt napon dolgoznak. Ehhez a megállapodáshoz valamennyi malom, egynek kivételével hozzájárult. De ez az egy malom is, a melynek képviselője nem volt jelen a tanácskozáson befejezésénél, korábban kijelentette, hogy nem fogja zavarni az összes malmok egyértelmű megállapodását, így ennélfogva biztosra vehető, hogy az üzemkorlátozásnak nem lesz semmi akadálya.

Pénzüntézetek tanácskozása. A Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége égisze alatt látogatott gyűlést tartottak Lipó-, Árva- és Trencsén vármegyék pénzüntézei július hó 27-én *Rózsahagen* a városháza tanácstermében. *Hoványi Géza*, a Szövetség alelnöke, elnöki beszédében a Szövetség működését vázolta, azoknak a feladatoknak a jelentőségét fejtegette, amelyek a jövőben várnak rájuk. *Dr. Berényi Pál* a pénzüntézetek reformjáról tartott hosszabb előadást, hiteltörvényeinknek a modern gazdasági és jogi élet követelményeinek megfelelő átdolgozását jelölve meg a reform legbiztosabb alapjául. *Dr. Kiszely főispán* mondott köszönetet az előadásért, amelynek befejezése után az egybegyűltek *Korynyicza-fürdőtelepre* rándultak.

Hajózás. A magyar királyi folyam- és tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága közli, hogy az Orsova-galaczi vonal *belforgalmában, valamint az ezen vonal állomásai és az Orsova feletti állomások egymásközi forgalmában az árusfelvételt* ismét megnyitotta. Románia és Bulgária vasuti állomására továbbítandó, valamint *Somovit locora* rendelt küldemények további intézkedésig nem vétetnek fel. — Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a folyó hó 11-én beszűntetett áruforgalom az Orsova alatt fekvő állomásokra és állomásokról ezennel ismét megnyílik. A *Semovitra* való feladás, valamint a *Verciorovón* át (román vasutak állomásaival) és *Somoviton, Sistonon* és *Rustzukon* át (bolgár kir. államvasutak állomásaival) való átrakodási forgalom ellenben továbbra is szünetel.

Új bankfők. A Magyar Országos Központi Takarékpénztár — mint értesülünk — fővárosi főközhálzata kiépítésére és továbbfejlesztésére az *Andrássy-ut* és *Szivy-utca* sarkán új fióktelepet fog létesíteni. Az új fiók már szeptember elsején megkezdte működését. A mai nehéz pénzünczi viszonyok között — amikor a javulásra még csak halvány reménység sem mutatkozik — nem szerencsés gondolat költséges fióktelepeket fölállítani.

Fizetése képtelenségek. A bécsi hitelezői véglet a következő fizetése képtelenségeket jelenti: *Fabritius Frigyes* Segesvár, *Fehér Henrik* Szobránc.

TÖZSDÉK

Gabonatözsde

Budapest, július 28. A szombat délután megjelent hivatalos jelentés a várható termést valamivel kedvezőbbnek tartja, mint 8 nappal azelőtt és az árpat kivéve, a többi kalászosok hozamát magasabbnak taksálja, mint akkor. A gabonatözsden, ahol igen sokan attól tartottak, hogy az árvek és esőzések által okozott károk igen nagyarányúak lesznek, megnyugtatólag hatott a miniszter jelentése, amely szerint, ellenkezőleg, még inkább kisebbek a károk, mint ahogy az első ijedtség benyomása alatt gondolták. Ezért és mivel az idő is igen szép napos volt ma, mindjárt megnyitáskor lanyhán és a tegnapi zárlatnál alacsonyabb jegyzésekkel indult meg a mai üzlet és a forgalom folyamán is lanyha maradt, az árfolyamok pedig még tovább csökkentek, mert igen élénk volt a realizálásra való hajlandóság, ami sürgős és nagyarányú kínálatot idézett elő. A készáru-piaczon kifejezetten lanyha volt ma az irányzat. Kielégítő kínálatlalt szemben, a malmok nagyon tartózkodók voltak és rossz árakat ígértek, emellett pedig igen nehézkesen is vásároltak. Mivel azonban az eladók elég engedékenyek voltak, mégis meglehetősen élénk forgalom fejlődött ki, aminek a folyamán elkelt mintegy 22.000 q nagyobbára újbuza, a szombati árnál 10 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 11.62 és fél korona volt 81 kilós tiszavidéki buzáért és 11.20 korona 76 kilós raktáruért. Egyéb gabonaművek közül a rozs és a tengeri 5—5 fillérrel olcsóbb, a zab elhanyagolt. Forgalmába került: 3200 q ujroz 8.60—8.65 koronás áron. 2000 q újrapa 7.90 koronás áron, 100 q zab 9.25 koronás áron és 1900 q tengeri 8.15—8.35 koronás áron. A táridő-piaczon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor lanyhán és a szombati zárlatnál alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán nagyon kevés vételkedv mutatkozott, míg ellenben a kínálat egyre jobban fokozódott, minek folytán csak még jobban lanyhult az irányzat, mi mellett az árfolyamok mérsékelten még tovább csökkentek. A déli tözsden csendes volt az irányzat, az árfolyamok csak néhány fillér keretén belül ingadoztak.

A készáru-piaczon elkelt:
Buza ó: Tiszavidéki: 300 q 77 k 22.50 K, 500 q 75 k 22.90 K, Pestvidéki: 400 q 81 k 23.50 K, 700 q 80 k 23.70 K, Bácskai: 1700 q 77 k 22.75 K, 1200 q 76 k 22.60 K, Kalocsai: 1900 q 77.3 k 22.70 K, Raktárból: 3100 q 76.3 k 22.40 K. *Rozs új:* 1000 q 17.30 K, 1000 q 17.90 K, 300 q 17.20 K, 100 q 17.20 K, 300 q 17.20 K, 200 q 17.25 K, 100 q 17.25 K. *Buza új:* Tiszavidéki: 1000 q 81 k 23.10 K, 500 q 79 k 23.10 K, 500 q 79 k 23.10 K, 1000 q 79 k 23.10 K, 850 q 79 k 23.10 K, 2000 q 79 k 23.— K, 200 q 79 k 22.95 K, 1500 q 78 k 23.— K, Pestvidéki: 1000 q 80 k 23.05 K, 200 q 80 k 23.— K, 600 q 79.8 k 23.05 K, 600 q 79.8 k 23.05 K, 350 q 80 k 23.— K, 400 q 79 k 23.— K, 100 q 79 k 23.25 K, 200 q 79 k 23.— K, 150 q 79 k 22.50 K, 200 q 78.5 k 23.— K, 400 q 78 k 22.80 K, 500 q 78 k 22.80 K, 200 q 78 k 22.75 K, 200 q 78 k 22.75 K, 300 q 77.5 k 22.75 K, Bácskai: 2000 q 78 k 22.75 K, Felsőmagyarországi: 200 q 78 k 22.80 K, *Árpa új:* 200 q 15.80 K, *Zab:* 100 q 18.50 K, *Tengeri:* magyar 500 q 16.30 K vagonba, román 100 q 16.70 K kocsi, 100 q 16.65 K vagonba, 100 q 16.60 K vagonba, 200 q 16.40 K vagonba, 900 q 16.30 K kocsi.

A háttáridő-piaczon kötött délelőtt:
 Októberi buza 11.42—40—41—37, Áprilisi buza 11.95—98—92—91, Októberi rozs 9.01—9.00—9.05—8.98, Októberi zab 8.20—21—18—26, Augusztusi tengeri 7.94—96—89, Májusi tengeri 7.31—30—32.

Zárlat 1 órakor:
 Októberi buza 11.38—39, Áprilisi buza 11.92—93, Októberi rozs 9.00—01, Októberi zab 8.19—21, Tengeri júliusi 7.90—91, Májusi tengeri 7.28—29.

Értéktözsde

Budapest, július 28. A mai előtözsden igen csendes volt a forgalom, mert a bizonytalan külpolitika miatt a spekulánsok tartózkodóan viselkedtek, jóllehet ez nem volt hatással az áralakulásra, mert a piac bizik a balkáni béke helyreállításában és a békereményeket a papírok vásárlásával honorálta. Az értékek 1—2 koronás javulás után tartottan zárultak. Délben berlini ösztönzés-hiányában teljesen pangott a forgalom. Kötés alig fordult elő, az értékek változatlanul zárultak. A készáru-piaczon alig volt üzlet. A járadék-piacz tartott maradt.

Az előtözsden kötött: Magyar hitel 816.50—817.50 Rima 690.50—692, Közuti vasut 638—638.50, Magyar bank 536.25—537.75, Phöbus 157—158, Általános kőszénb. 1018.

A déli tözsden kötött: Magyar hitel 817—817.75, Magyar koronajáradék 81.10—81.20, Rima 691.75—692.50, Déli vasut 125—126, Városi villamos 358.75—359, Közuti vasut 637.25—639, Magyar bank 537.75—538.50, Hazai takarékp. 1620, Korv. sj. 156.20, Temesv. szesz 550, Phöbus 160, Schlick 176, Urükány 392, Szan. sorsjegy 10, Hazai sorsj. 107.50—108.

Bécs, július 28. Arra a hírre, hogy Bukarestben hamarosan megkezdődnek a békétárgyalások és mivel a mai ultimóprolongáció alkalmával a bankok 6 ötnyolczad százalék mellett repoltáltak, az előtözsden megszilárdult az irányzat. Különösen Alpesi és Skoda-részvények javultak. A déli tözsden az irányzat még inkább megszilárdult, a forgalom azonban egészen szűk határok között mozgott.

Üzleti tudósítások

Tojástözsde, július 28. Tiszavidéki: eredeti 86—88, tiszavidéki: eredeti jobb minőség 89—91, erdélyi: eredeti 86—87, felsőmagyarországi: eredeti 86, selejtes: törött (1080) 48, kosáru (15 és háromnegyed db 1 K) átszámítva 91.50 K, Irányzat: lanyha.

Budapest-kőbányai sertés vásár, július 28. Hízott sertésárak: I. Magyar elsőrendű. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felül) 134—135 fillérig; fiatal közép (páronként 251—320 klg.-ig) 134—135 fillérig. — II. Magyar szedett: Közép (páronként 240 kilóig) 144—146 fillérig. — Sertéslétszám: július 25-én volt készlet 47.487 darab, 26—27-én felhajtott 272 darab, 26—27-én elszállított 245 darab, 28-ára maradt készlet 47.514 db. A hízott sertés üzletirányzata: nyugodt.

Budapesti juhvásár, július 28. Felhajtott 843 juh. Árjegyzések: Elsőrendű ürü 68—72 fillérig, középminőségű ürü 60—64 fillérig, anyajuhok 52—60 fillérig, rackajuhok 49 fillérig, kosok 48—55 fillérig. Az irányzat szilárd, az árak változatlanul tartottak maradtak.

Bécsi vágómarhavásár, St. Marx, július 28. A mai vásárra felhajtott 3357 darab vágómarha és pedig 2759 darab hízott és 598 darab kicsontozni való marha. Árjegyzések: elsőrendű hízott magyar ökrökért 80—94 koronáig, kivételesen 96—106 koronáig, elsőrendű hízott farka ökrökért 90—110 koronáig, kivételesen 116—126 koronáig métermázsánkat. (Előszuliban levonás nélkül.) Irányzat: élénk. Az árak 3—4 koronával métermázsánkat emelkedtek.

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.
 Kiadóhivatali igazgató: **PAJOR MÁTYÁS**

Császárfürdő

BUDAPESTEN. Nyári és téli gyógyhely, a magyar lrgal-masrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízü radioaktív gyógyforrások; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használatnak az összes reumatikus és ideg-bántalmaknál. Uszodák, hőlég-, szénsavas- és villamos-víz-fürdők. Ivó- és belélegzési kúra. Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

MAGYAR KÖNYVTÁR

Szerkeszti RADÓ ANTAL.

Májusi sorozat:

702-703. szám. *Heltai Jenő*
KIS KOMÉDIÁK.

Ara 60 fill.

704. szám. *Rostand Edmond*
A KÉT PIERROT VAGY A FEHÉR VACSORA.

Verses egyfelvonásos, Fordította *Kosztolányi Dezsa*.

Ara 30 fill.

705-710. szám. *Homeros*
ODYSSEIÁJA.

Az eredeti versmértékben fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta *Kemenes (Kempff) József*.

Ara 1 kor. 80 fill.

Kapható

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

A Magyar Könyvtár teljes jegyzéke ingyen kapható.

The Champion

kerékpárokat dupla harangsapággal és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jóállással, minden árfel-emelés nélkül, szigorúan az ere-deti gyári árakon havi 10 és 15 koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, kontuszokat és csészéket orrasi forgalmunk kö-vetkeztében mélyen leszállított nagybani eredeti gyári árban szállítunk vidékre is bárhová

LÁNG JAKAB és FIA kerékpár- és alkat-részt nagykereskedők Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Fióküzleteik: VI., Andrássy-út 55. Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. Díszárjegyzék 1300 képpel ingyen és bérmentve.

Mint hogy a **Helikal Premier** kerékpárokkal az utolsó két évben majd nap-nap után rendkívül sok kellemetlenségünk volt, kénytelenek voltunk a kerékpárok forgalmabiztosítását beszűkíteni. Divatos Premier Special kerékpárok darabja 90 korona. Helikal Premier kerékpárok 120 korona.

GUMMI

halhólyag

valódi francia és angol gyártmány tucatszámú 2., 4., 6., 8., 10., 12., 14., 16., 18., 20. tucatszá-20% engedmény.

Mintagyűjtemény
12 drb különféle finom óvszer 4 K.

Nakipa
Új védő, valódi indiai paragummi, férsz. különleg. szög tucatszá 12.- K. 3 tucatszá 20% engedmény.

Uterus-spray
női különlegesség 14.- K.

Pess. Oculusv. orvosi rende-letre 5-10 koronáig.

Bíbet vasállványon 10.- K. - Irrigator 3 kor. és feljebb. Részletes ábrás árjegyzéket ingyen, bérmentve és titoktartással küld a Magyar Orvosi Műszertár Budapest, VII. Rákóczi-út 32. a Rókus-kórházzal szemben.

Az Én Ujságom

Singer és Wolfnar
Andrássy-út 16. sz.

előfizetési ára:
Negyedévre K 2.50
Félévre ... K 5.-
Egész évre K 10.-

Az ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötet

a magyar novelláiról kiváló jelle-
zők értékes mesésbeszűvésű, mű-
vészi állású szinopszissal novelláit
tartalmazza

SZINI GYULA:

A RÓZSA-SZINŰ HÓ

Novellák (384 oldal). Ára

1 Kor. 190

Eddig megjelentek:

Kóbor Tamás: Komédiák. Novellák. (424 oldal.) **Biró Lajos: Glória.** Novellák. (418 oldal.) **Balkai A. számárőr.** Regény. Fordította Marsányi K. (387 oldal.) **Zsila Pascal orvos.** Regény. Fordította Gerő Attila. (448 oldal.) **Dickens: Két város.** Regény. Fordította Balint Mihály. (448 oldal.) **Anatole France: A Pinguinek szü-ge.** Regény. Ford. Büllöny György. (320 oldal.) **Csehov: Az orvos felesége és más novellák.** (384 oldal.) **Bölsche: Szeretlek az éjsz-
kai világban.** (1152 oldal.) Két kötet. **Toiszoj: Hadzi-Murád.** Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 oldal.) **Voss Richard: A költő és az asszony.** Reg. (384 old.) **Tóth B.: A boldogasszony der-
vise.** (384 old.) **Maupassant: Egy élet.** Reg. 372 oldal. **C. F. Meyer: A barát nézse és egyéb novellák.** Lányi V. for-
dítása. 384 oldal. **Heltai Jenő: Hét sovány esztendő és más elbeszélések.** (384 old.) **Geijerstam: Az öcsike.** Az örök rejtély. Két reg. (384 old.) **Anatole France: Az istenek szomjaznak.** Reg. (384 oldal.) **D'Annunzio: A tűz.** Reg. Ford. Lyka K. **Murger: Bohémvilág.** Reg. Ford. Komor Gy. **J. V. Jen-
sen: D'Oras asszony.** Regény.

EGY-EGY KÖTET ÁRA:
1 Kor. 190

Kiadja az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai r.-t. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. 333

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1913. évi július 28-án.

	Mai záró árfolyam			Mai záró árfolyam			Mai záró árfolyam			Mai záró árfolyam	
	Pénz	Áru		Pénz	Áru		Pénz	Áru		Pénz	Áru
Allamadósság.											
a) Magyar államadósság. %											
M. kir. állami pénztárj. adóm. 4 1/2	98 90	99 50									
Magyar aranyjárdék 4	99 50	100 -									
Magyar kor. ért. jár. adóm. 4	72 -	72 50									
Magyar kor. ért. jár. adóm. 4	81 15	81 50									
Allamk. vkapn. célj. az adóm. 4	71 -	72 -									
Horvát-Szlavon 100 frtos 4	214 -	224 -									
Magyar földterem. kötvény. 4 1/2	95 -	96 -									
Horvát-Szlavon földterem. k. 4	81 50	82 50									
Tiszai és szegedi nyer. kölc. 4	85 -	86 -									
b) Osztrák államadósság. %											
Aranyjár. adóm. ar. frtban 4	104 75	105 25									
Koronáértékű járadék 4	81 90	82 40									
Áll. sorsj. 1860. é. 500 frt é. 4	1 56	1 61									
Áll. sorsj. 1860. é. 100 frt é. 4	2 25	2 23									
Áll. sorsj. 1864. é. 100 frt é. 4	8 80	8 86									
Áll. sorsj. 1864. é. 50 frt é. 4	3 90	3 86									
Más kölcsonők.											
Bosnyák-Herceg. orsz. kölcson. 4	82 -	83 -									
Budapest sz. fű. 1837. kölcson 4	90 -	91 -									
Budapest sz. fű. 1903. kölcson 4	79 -	80 -									
Orosz Államkölcsön 1906. é. 5	103 40	103 90									
Temes-Begavölgyi kölcson 4	87 50	88 50									
Záloglevelek és kölcson-kötvények.											
Budapesti inféz. kibocsátásai.											
Belvárosi takarékpénztár r. t. 4 1/2	93 -	94 -									
Bpesti takp. s. orsz. zalogk. 4 1/2	97 50	98 50									
Egyes. bpesti fű. takarékp. 4 1/2	90 75	91 75									
Egyes. bpesti fű. takarékp. 4	81 -	82 -									
Hazai bank r. t. kötvénye 4 1/2	90 -	91 -									
Kisbirt. orsz. földh. 50/50 é. 4 1/2	87 75	88 75									
Kisbirt. orsz. földh. 50/50 é. 4	94 50	95 50									
M. agrár- és jár.-b. jár.-j. 4 1/2	90 25	91 25									
M. agrár- és jár.-b. zalogl. 4 1/2	90 25	91 25									
M. áll. takarékp. r.-t. 50 évre 4	82 -	83 -									
M. áll. takarékp. r.-t. 65 évre 4	82 -	83 -									
Magy. általános takarékpénztár 4 1/2	91 -	92 -									
M. földhitelintézet frtban 41 é. 4	95 50	96 50									
M. földhitelintézet frtban 50 é. 4	83 40	84 40									
M. földhitelintézet frtban 63 é. 3/4	78 75	79 75									
M. földhitelintézet szab. talajj. 4	82 25	83 25									
M. földh. int. orsz. szűv. kötv. 4 1/2	96 -	97 -									
M. jelzáloghitelbank frtban 4 1/2	91 -	92 -									
M. jelzáloghitelbank frtban 4	81 50	82 50									
M. jeiz. közs. kötv. 50 évre 4 1/2	96 -	97 -									
M. jeiz. közs. kötv. 60 évre 4	83 50	84 50									
M. jltelb. conv. ny.-k. K 100	166 50	169 50									
M. jzh. b. ny.-kötv. K 100	126 -	129 -									
M. lezámlító és pénzváltó bank 4	88 -	84 -									
M. lezámlító és pénzváltó bank 4 1/2	90 50	91 50									
M. orsz. közp. takp. 40 évre 4 1/2	90 50	91 50									
M. orsz. központi takarékp. 4	81 50	82 50									
M. tkp. kp. jhans 6-23. kib. 4 1/2	92 -	93 -									
M. tkp. központi jelzálogbank 4	85 -	86 -									
M. tkp. központi jeiz. közs. k. 4 1/2	94 -	95 -									
M. tkp. központi jeiz. közs. k. 4	82 -	83 -									
Osztrák-magyar bank 50 é. 4	86 45	87 45									
Bankok részvényei.											
Pesti hazai takarékp. közs. k. 4 1/2	90 -	91 -									
Pesti hazai takp.-záloglev. 4	84 50	85 50									
Pesti hazai első takp. ny.-k. K 100	108 -	111 -									
Pesti m. ker. bank frtban 4 1/2	91 50	92 50									
Pesti magy. keresk. bank 4	82 25	83 25									
Pesti m. k. b. közs. k. 110 f. 4 1/2	94 00	95 50									
Pesti m. k. b. közs. k. 105 f. 4	84 -	85 -									
Elsőbbségi kötvények.											
Adria m. k. t. hajóz. r.-t. 4 1/2	85 -	86 -									
Bpesti köz. vasp. kor. ért. 4	85 -	86 -									
Bpesti vill. v. vasut r.-t. 4	85 -	86 -									
Budapest-pécsi vasut 4	85 -	86 -									
Déli vasut 4	85 -	86 -									
Kassa-oderbergi vasut 1883. 4	85 50	86 50									
Kassa-oderbergi v. 1959. ar. 4	105 50	106 50									
Kassa-oderbergi vasut 1891. ar. 4	86 -	87 -									
Kassa-oderbergi v. 1891. ar. 4	105 50	106 50									
M. folyam- és tengerh. r.-t. 4 1/2	96 -	97 -									
Torontáli helyi érd. vasutak 4	95 -	96 -									
Urkány-zsilvölgyi m. k. b. r. t. 4	98 50	99 50									
Sorsjegyek.											
Bazilika sorsjegy K 10	25 -	27 -									
Bazilika sorsjegy o. felbűl. K 10	27 -	30 -									
Bazilika sorsj. nyeremény-j. K 4	47 -	48 -									
Bécsv. nyeremény-j. 1874. o. K 200	471 -	481 -									
Bécsv. nyeremény-j. sorsj. K 5	10 10	11 10									
„Jó szív” egyesületi sorsj. K 4	14 -	16 -									
„Jó szív” egyes. o. f. b. K 4	14 -	16 -									
Magy. Vörös-kereszt-sorsj. K 10	28 -	34 -									
M. v. kereszt s. o. f. b. K 4	31 50</										

E hirdetés! rovatban minden szó egyszeri belkötésé közönséges petit betűkből négy fillérrel, kompakt betűkből szedve hat fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés! rovatban minden szó egyszeri belkötésé közönséges petit betűkből négy fillérrel, kompakt betűkből szedve hat fillérrel fizetendő

Házasságokat

diszkrétén, minden igénynek megfelelően közvetít **Nagy Jenő** elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36. I. emelet 3. Cégnevelői levelezés.

62 éves

3600 korona évi jövedelemmel rendelkező nyugdíjas özvegy, gyermektelen, öreg ur házasság céljából egy magához való hason állású és évi jövedelemmel rendelkező időseány, vagy özvegy hölgyet keres. Leveleket „Feleség” címen kér e lap kiadóhivatalába.

Tátrai málnaszörp

5 kilós postakosarakban K 8.— **Barta József** konvergárá **Felka** (Szepesmegye.)

Könyveket

egy-egy jobb műveket, valamint egész könyvtárakat az irodalom minden ágából, ugyisint használt tankönyveket magas áron vásárol **Lukács Gyula** antikváriuma Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 15.

Házfelügyelői

állást keres nagyobb bérházba intelligens géplakatos, vizsgázott gépész az édes anyával. Lífkezeléshez ért. Ajánlatok „Megbízható 23” jellegre Sikray hirdetőjébe, Váci-körút 33.

Elegánsan

butorozott külön bejárattal utcai szoba villanyvilágítással, fürdőszobával augusztus elsőjére kiadó a **Palatinus-házban**. Közlekedési Horn Ede, Dávid-utca 8., I. em. 8.

Eladó telkek

3 telék a vécsei Andrásy-telep legjobb helyén, kettő együtt, kisebb gyári célra is nagyon alkalmas. olcsón eladó. Jó feleke föld, bőséges víz. Bővebbet Szabadság-tér 10. szám. líftesnél.

Csinosan butorozott

utcai szoba, magános urnó vagy hivatalnak ur részére azonnal kiadó Budán, I., Kékgolyó-utca 15-a. I. em. 8. ajtó.

Kajszinbaraczkot

ötökilós postakosarakint 4 koronáért szállít: **Mertz Nándor**, Nagyváradon.

Parlamentári

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépírás különféle gépeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiái rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossággal joggal. Alapította **Markovits Iván** az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger Szakiskola** (kizárólag) **Hegedűs Sándor** utca 7. előbb a szemközti **Liszt Ferenc-tér 10.** szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 35—68.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

SINGER JAKAB
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

Fellalálók

UTMUTATÓJA szabaddalmához, értékesítéshez nélkülözhetetlen.

Díjtalanul káldi:

Aron és Molnár

szabadalmi és értékesítési osztálya
Budapest, VIII.,
József-körút 9. szám.

Kastélykertész

felvétetik. Bővebbet díjtalanul Sikray hirdetőjében, Váci-körút 33.

Felvétetik

gazdasági ellenőr, vadász, felügyelő, ispán. Bővebb felvilágosítást díjtalanul nyerne az Egyetértés olvasói Sikray hirdetőjében, Váci-körút 33.

Kerestetik

házevető, házikisasszony, komorna. Bővebbet az Egyetértés olvasói díjtalanul Sikray hirdetőjében, Váci-körút 33.

Örökre

irtója tyukszemnek, minden bőrbajnak, fagyásnak, viszketésségnek 80 fill. Fogfájást rögtön szüntető 1 korona. **Relhánénál** Nagykáta, Pestmegye.

Feltűnően

fehérítő, üdítő, szeplőt mulasztó, ráncotlító óvó rózsaport 90 fillér és 150 gramm illomtej és hozzá tartozó Eau Ideal 150 gr. 2 korona, mosdó 1 korona, postadíj 55 fillér: ezek együtt használatlaltal felülmulhatatlan hatásuk. **Relháné**, Nagykáta, Pestm.

Ujpesten

Dobó-utca 6. sz. kis család ház eladó.

Gyorsírás

és gyorsgépírás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényegesen megnagyobbított modern hygienikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalaposabb kiképzés gépírás, magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits-rendszer. Beiratkozás naponta. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer. összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk. **Glogowski és társa**, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

„Stenografia”

A „Stenografia” Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépíróiskola megnagyobbított összes helyiségei kizárólag **Rákóczi-ut 20.** alatt vannak. (Előbb Rákóczi-ut 60.). Figyelmeztetjük a közönséget, hogy intézetünk elnevezésével sok visszaélés történik és ezért az új cím **Rákóczi-ut 20.** jól megjegyzendő. A magyar-német gyorsírási, gépírás, helyesírás és kereskedelmi szaktanfolyamokra naponta lehet beiratkozni. Ingyenes gépírásoktatás. A tanórak a nap bármely szakában reggel 8 és este 9 óra között szabadon választhatók. Előkészítő tanfolyamok a gyorsírás-tanítói és tanítónői vizsgára, mely vizsga a minisztériumtól kinyezett állandó vizsgálóbizottság előtt történik. Sürgős esetben a gyorsírás és gépírás egy hónap alatt megtanulható. Ingyenes és biztos állásközvetítés. Írásmunkák készítése és sokszorosítás. Beiratások egész nap, kizárólag **Rákóczi-ut 20.** (előbb Rákóczi-ut 60.) Tájékoztatót küld az igazgatóság. Telefon 101—25.

+ Soványság +

Az egyedüli eredménytől kísért házi-szer a **dr. William Hartly** tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — **Hölgyek** remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarpodásért jótállást. Vészhelyeség, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kintuntetve: **Chikagó**, **Berlin**, **London**, **Hamburgban**. Kösönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár **Balázs Károly E. drogueria VII., Damjanich-utca 33.** Telefon **József 28—29.**

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi

amerikai cipő

különlegességek

kizárólagos elárúsítása.

Nyári ujdonságok!

BUDAPEST

IV. Kigolyó-tér 1. (királyi bérpalota)
V. Dorottya-utca 5—7.
VII. Erzsébet-körút 42.

DEBRECZEN

Piac-utca 44.

ZAGREB

Illica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

Mendelovits Adolf

asztalos-mester

TELEFON

JÓZSEF

949

Czímre

vigyázzni

tessék!!

Román-stilű ebédlő, legjobb kivitelű hálószoba és uriszoba olcsó árral eladó. — Ugyanott konyha és előszoba butor

Budapest VIII. Népszínház-u. 25.

EVŐESZKÖZÖK

ezüsből és alpacca ezüsből,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.